

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2023
(OR. en)

10602/23

Διοργανικός φάκελος:
2023/0179(NLE)

SOC 446
EMPL 310
EDUC 253
JEUN 162
ECOFIN 597
MI 524
FISC 127

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	13 Ιουνίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 316 final
Θέμα:	Πρόταση ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσου για την κοινωνική οικονομία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 316 final.

σνημμ.: COM(2023) 316 final

Στρασβούργο, 13.6.2023
COM(2023) 316 final

2023/0179 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαισίου για την κοινωνική οικονομία

{SWD(2023) 208 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Ο **ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων** λειτουργεί ως πυξίδα που χαράσσει την κατεύθυνση για την επίτευξη μιας **ισχυρής κοινωνικής Ευρώπης** η οποία θα είναι **δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι θα έχουν την ευκαιρία να ευημερούν**. Η ολοκλήρωση των ειδικών δράσεων που ορίζονται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων απαιτεί κοινή προσπάθεια των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

Προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιοποίηση, οι αυξανόμενες ανισότητες και η δημογραφική αλλαγή οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στην ανάπτυξη πολιτικών που αποσκοπούν σε μια πρωτοποριακή, **δίκαιη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση**, με επίκεντρο την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία¹. Οι **γενικευμένες συνέπειες** της πανδημίας COVID-19 και του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας επισημαίνουν πόσο επείγουσα είναι η ανάγκη για τη μετάβαση αυτή.

Οι **φορείς της κοινωνικής οικονομίας**, που απασχολούν περίπου 13,6 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ², βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αυτής της μετάβασης. Έχουν αποδείξει την αξιοσημείωτη ικανότητα που έχουν να προωθούν **ανθεκτικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινότητες και επιχειρηματικά μοντέλα**, τη **δημοκρατική συμμετοχή** και **μια οικονομία στην υπηρεσία όλων**. Συμβάλλουν επίσης σημαντικά στο ΑΕΠ των χωρών με τις πλέον ανεπτυγμένες δομές κοινωνικής οικονομίας³.

«**Κοινωνική οικονομία**» είναι ένας γενικός όρος που καλύπτει ευρύ φάσμα ιδιωτικών φορέων οι οποίοι δίνουν προτεραιότητα στα άτομα καθώς και στα κοινωνικά και περιβαλλοντικά αίτια, αντί του κέρδους. Παρότι το πεδίο εφαρμογής και οι όροι που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή της έννοιας της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τις εθνικές παραδόσεις, η έννοια αυτή περιλαμβάνει συνήθως **συνεταιρισμούς, αλληλασφαλιστικά ταμεία, ενώσεις** (συμπεριλαμβανομένων των φιλανθρωπικών οργανώσεων), **ιδρύματα και κοινωνικές επιχειρήσεις**. Πέραν του ότι δίνουν προτεραιότητα στους ανθρώπους και στον πλανήτη, οι φορείς αυτοί συμμερίζονται και άλλες βασικές αρχές, όπως η επανεπένδυση των κερδών σε δραστηριότητες που εξυπηρετούν το συλλογικό συμφέρον ή την κοινωνία, καθώς και η δημοκρατική και/ή η συμμετοχική διακυβέρνηση.

---

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640 final].

² Ο αριθμός αυτός καλύπτει την ΕΕ - 28. Βλ. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2017, σ. 66.

³ Για παράδειγμα, 10 % του ΑΕΠ στη Γαλλία, <https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire>.

Η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαισίου για την κοινωνική οικονομία ανακοινώθηκε στο **σχέδιο δράσης** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής **για την κοινωνική οικονομία**⁴ το 2021. Στο σχέδιο δράσης, η Επιτροπή πρότεινε ειδικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν έως το 2030 για την ενίσχυση της κοινωνικής καινοτομίας, την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των επιχειρηματικών και οργανωτικών μοντέλων της, καθώς και για την αύξηση της μετασχηματιστικής ισχύος της για την οικονομία και την κοινωνία. Δίνεται έμφαση στη διευκόλυνση της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας μέσω της **δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών**, της **διευκόλυνσης των νεοφυών επιχειρήσεων και της επέκτασης των εταιρειών**, καθώς και της **ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης** σχετικά με τις δυνατότητές της.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για το σχέδιο δράσης σε ψήφισμα⁵. Αυτό συνάδει με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2015 σχετικά με την προαγωγή της κοινωνικής οικονομίας ως βασικού μοχλού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στην Ευρώπη⁶, στα οποία διατυπώθηκε η συμφωνία ως προς τη σημασία της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και ζητήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει δράση για την ενίσχυση της ανάπτυξης του εν λόγω τομέα.

Η προστιθέμενη αξία της κοινωνικής οικονομίας

Η κοινωνική οικονομία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση ενός ευρέος φάσματος κοινωνικών προκλήσεων. Αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματά της, όπως τη **δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας**, την **προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ένταξης στην αγορά εργασίας** και την **προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης**, η κοινωνική οικονομία έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην επίτευξη του [ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) και των βασικών αρχών του, που είναι η **ισότητα ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας**, οι **δίκαιες συνθήκες εργασίας** και η **κοινωνική προστασία και ένταξη**. Ειδικότερα, η κοινωνική οικονομία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικότατο ρόλο στην επίτευξη των φιλόδοξων **πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για το 2030** που ορίζονται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, βάσει των οποίων τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζονται και τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχουν σε κατάρτιση ετησίως, καθώς επίσης ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί τουλάχιστον κατά 15 εκατομμύρια, συμβάλλοντας έτσι στην εκπλήρωση των εθνικών δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη για την επίτευξη των στόχων αυτών⁷.

Το επιτελεί αυτό δημιουργώντας θέσεις εργασίας και οικονομικές ευκαιρίες που βοηθούν τους **νέους, τους ηλικιωμένους και τις μειονεκτούσες ομάδες** (όπως τα μακροχρόνια άνεργα άτομα, τα οικονομικά μη ενεργά άτομα, τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με καταγωγή από οικογένειες μεταναστών ή από φυλετικές ή

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία» [COM(2021) 778 final].

⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Ιουλίου 2022 σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κοινωνική οικονομία [2021/2179 (INI)].

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προαγωγή της κοινωνικής οικονομίας ως βασικού μοχλού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης (15071/15).

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2021) 102 final].

εθνοτικές μειονότητες) να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Ταυτόχρονα, προωθεί **δίκαιες συνθήκες εργασίας** μέσω της συμμετοχής των εργαζομένων στη διακυβέρνηση και στη λήψη αποφάσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς οι ομάδες αυτές αντιμετωπίζουν συχνά ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Οι ευκαιρίες που προσφέρει η κοινωνική οικονομία, ιδίως σε συνεργασία με τις συμβατικές επιχειρήσεις, μπορούν επίσης να αποτελέσουν **εφαλτήριο για τη μετάβαση σε άλλους τομείς της αγοράς εργασίας**. Η κοινωνική οικονομία απασχολεί επίσης υψηλό ποσοστό γυναικών⁸ και παρέχει υπηρεσίες που βοηθούν τις γυναίκες να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, όπως η φροντίδα των παιδιών. Ως εκ τούτου, η πρόταση συμβάλλει στη **στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025**⁹, η οποία αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας και στην επίτευξη ισότητας σε διάφορους τομείς της οικονομίας.

Παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων και της τοπικής οικονομίας και προσφέροντας ευκαιρίες κατάρτισης και επανειδίκευσης, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να βοηθήσουν τους εργαζομένους να **αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που χρειάζονται για να ανταποκριθούν στις αλλαγές στην αγορά εργασίας**. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της διττής μετάβασης. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων μπορεί δυνητικά να αμβλύνει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και να συμβάλει στη συνολική οικονομική ανάπτυξη. Για παράδειγμα, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας συχνά προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και προγράμματα μάθησης με βάση την εργασία, στα οποία αξιοποιείται η κουλτούρα ανταλλαγής γνώσεων που απορρέει από τη συλλογική και συνεργατική νοοτροπία του οικείου τομέα. Ορισμένοι φορείς της κοινωνικής οικονομίας προσφέρουν μαθήματα κατάρτισης σχετικά με τις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες που είναι προσβάσιμα σε μειονεκτούσες ομάδες και, με τον τρόπο αυτόν, συμβάλλουν σε μια δικαιότερη μετάβαση.

Χάρη στον τρόπο με τον οποίον τείνουν να λειτουργούν οι εν λόγω φορείς, δηλαδή από τη βάση προς την κορυφή, εφόσον βρίσκονται κοντά στις κοινότητες, στους πολίτες και στα προβλήματά τους, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας διαθέτουν μεγάλες δυνατότητες προκειμένου να ενεργούν ως **φορείς κοινωνικής καινοτομίας** και να βρίσκουν λύσεις οι οποίες μπορούν να κλιμακωθούν και/ή να αναπαραχθούν, καθώς και να συμβάλουν στη συστημική κοινωνική αλλαγή. Η κοινωνική οικονομία μπορεί να βρει καινοτόμους τρόπους για την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, οι οποίες είναι συμπληρωματικές προς τις δημόσιες υπηρεσίες που προσφέρονται σε εθνικό επίπεδο, επιδιώκοντας **την παροχή ποιοτικών και ανθρωποκεντρικών κοινωνικών υπηρεσιών με συνδυαστικό και οικονομικά αποδοτικό τρόπο**. Για παράδειγμα, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να καταστούν σημαντικοί εταίροι για τις δημόσιες αρχές όσον αφορά την παροχή

---

⁸ Σε ορισμένες χώρες, το ποσοστό είναι σημαντικά υψηλότερο από ό,τι στον συμβατικό ιδιωτικό τομέα ή ακόμη και στον δημόσιο τομέα. Για παράδειγμα, στη Γαλλία, το 40 % των ατόμων που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (εξαιρουμένης της κοινωνικής οικονομίας) και το 63 % εκείνων που εργάζονται στον δημόσιο τομέα είναι γυναίκες, έναντι 68 % στην κοινωνική οικονομία. CNCRESS, *État des lieux de l'égalité femmes-hommes dans l'Économie Sociale et Solidaire*, 2019, σ. 6.

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Μια Ένωση ισότητας — Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025» [COM(2020) 152 final].

υπηρεσιών φροντίδας υψηλής ποιότητας, όπως αναγνωρίζεται από την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα¹⁰.

Η κοινωνική οικονομία μπορεί επίσης να στηρίζει τη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ¹¹. Η στρατηγική αυτή παρουσιάζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα, μεταξύ των οποίων το οικοσύστημα «Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία» για την επίτευξη της διττής μετάβασης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν μεγάλες δυνατότητες να **αναπτύσσουν βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες** και να **εφαρμόζουν επιχειρηματικά μοντέλα χωρίς αποκλεισμούς**. Τα κυριότερα παραδείγματα περιλαμβάνουν τις ενεργειακές κοινότητες και τους συνεταιρισμούς, τη βιολογική γεωργία, τον βιώσιμο τουρισμό, καθώς και τα κυκλικά προϊόντα και υπηρεσίες. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας και οι φορείς καινοτομίας συχνά θεωρούνται πρωτοπόροι στην πράσινη μετάβαση, συμβάλλοντας ώστε η μετάβαση αυτή να είναι δικαιότερη και χωρίς αποκλεισμούς εφόσον βασίζεται σε αξίες αλληλεγγύης.

Τα επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας προσφέρουν **αξία στις τοπικές οικονομίες και κοινωνίες**, ενισχύοντας τη συμμετοχικότητα, την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα. Είναι βαθιά ριζωμένα στην τοπική οικονομία και αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση της κοινότητας στην οποία υλοποιούνται, μέσω εφαρμογής της έννοιας της καινοτομίας με τοπική διάσταση, η οποία αφενός αξιοποιεί στο έπακρο τους τοπικούς πόρους και τα τοπικά μέσα και αφετέρου διασφαλίζει ότι τα οικονομικά οφέλη και έσοδα χρησιμοποιούνται προς όφελος της τοπικής οικονομίας. Αυτό συμβάλλει στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και στην αναζωογόνηση μέσω της προώθησης των νέων επιχειρήσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε τομείς που σχετίζονται ειδικά με τις εν λόγω περιοχές. Αυτό περιλαμβάνει τη γεωργία και την παραγωγή βιολογικών τροφίμων σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ¹², σε περιοχές που έχουν ανάγκη από οικονομική αναζωογόνηση, καθώς και στη γαλάζια οικονομία. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν επίσης να ωφελήσουν την κυκλική οικονομία ενισχύοντας τη δράση για τον βιώσιμο σχεδιασμό των προϊόντων, κλιμακώνοντας την επισκευή και την επαναχρησιμοποίηση και αυξάνοντας τη συλλογή και την ανακύκλωση των αποβλήτων, προωθώντας έτσι μια λειτουργική αγορά δευτερογενών πρώτων υλών. Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι συμβάλλουν στην αναζωογόνηση των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην άμβλυνση των δημογραφικών τάσεων σε αυτές τις περιοχές.

Προκλήσεις

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα [COM(2022) 440 final].

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης*» [COM(2021) 350 final].

¹² Η ΕΕ αριθμεί εννέα εξόχως απόκεντρες περιφέρειες —τη Γαλλική Γουιάνα, τη Γουαδελούπη, τη Μαρτινίκα, τη Μαγιότ, τη Ρεϊνιόν και τον Άγιο Μαρτίνο (Γαλλία), τις Αζόρες και τη Μαδέρα (Πορτογαλία) και τις Κανάριες Νήσους (Ισπανία)— που βρίσκονται στον δυτικό Ατλαντικό Ωκεανό, στη λεκάνη της Καραϊβικής, στο δάσος του Αμαζονίου και στον Ινδικό Ωκεανό. Σε αυτές κατοικούν συνολικά 4,8 εκατομμύρια πολίτες.

Η προβολή και η αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο έχει βελτιωθεί τα πρόσφατα έτη¹³. Πάνω από τα μισά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει στοχευμένα νομικά πλαίσια και πολιτικές για τις κοινωνικές επιχειρήσεις και/ή την κοινωνική οικονομία. Ωστόσο, τα στοιχεία δείχνουν ότι τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη **δεν απέφεραν πάντοτε ουσιαστικά αποτελέσματα**. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στους εξής παράγοντες:

- **έλλειψη σαφήνειας και κατανόησης** όσον αφορά τις αρχές και το πεδίο εφαρμογής της κοινωνικής οικονομίας·
- ανεπαρκής αναγνώριση **της προστιθέμενης αξίας που έχει η κοινωνική οικονομία** για την κοινωνία και την οικονομία, ιδίως ως απάντηση στις αναδυόμενες τάσεις·
- μέτρα στήριξης που στερούνται συνοχής διαχρονικά και/ή περιορίζουν αδικαιολόγητα τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας σε συγκεκριμένες δραστηριότητες ή συγκεκριμένους τύπους επιχειρηματικών μοντέλων¹⁴.
- κατακερματισμός των νομικών πλαισίων·
- περιορισμένη διοικητική και πολιτική ικανότητα των κρατών μελών·
- **έλλειψη ακριβών δεδομένων και στατιστικών στοιχείων** σχετικά με τον εν λόγω τομέα, η οποία περιορίζει την κατανόηση του μεγέθους και του αντικτύπου του· και
- έλλειψη **εξατομικευμένης χρηματοδότησης** για τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής των φορέων της κοινωνικής οικονομίας¹⁵.

Λόγω των ελλείψεων αυτών, παρατηρούνται **αναξιοποίητες δυνατότητες** στον εν λόγω τομέα σε πολλές χώρες της ΕΕ. Για παράδειγμα, το 2017 το ποσοστό της αμειβόμενης απασχόλησης που αντιστοιχούσε στον εν λόγω τομέα κυμαινόταν μεταξύ 0,6 % και 9,9 % στα διάφορα κράτη μέλη, με μέσο όρο 6,3 % στην ΕΕ¹⁶. Αυτό καταδεικνύει τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης του τομέα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η προσαρμογή των πολιτικών και των νόμων στις ανάγκες της κοινωνικής οικονομίας αποτελεί σύνθετο έργο λόγω του φάσματος των διαφόρων φορέων και των εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων που τη συνθέτουν, καθώς και του φάσματος των τομέων στους

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, Carini, C., Borzaga, C., Chiomento, S., κ.α., *Social Enterprise and their ecosystems in Europe — Comparative synthesis report* (Κοινωνικές επιχειρήσεις και τα οικοσυστήματά τους στην Ευρώπη — Συγκριτική συγκεφαλαιωτική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2019.

¹⁴ Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες το νομικό καθεστώς που είναι κατάλληλο για ορισμένες κατηγορίες κοινωνικών επιχειρήσεων, π.χ. κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην αγορά εργασίας (WISE), ίσως είναι υπερβολικά περιοριστικό όσον αφορά τις κοινωνικές ανάγκες στις οποίες πρέπει να στοχεύουν οι εν λόγω οργανώσεις. Επιπλέον, η υπερβολικά περιοριστική μεταφορά στην εθνική νομοθεσία των κανόνων της ΕΕ, όπως οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, μπορεί εν τέλει να αποβεί εις βάρος των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.

¹⁵ Το χρηματοδοτικό κενό για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ευρώπη εκτιμήθηκε σε σχεδόν 1 δισ. EUR ετησίως, ενώ το κενό για τις μικροχρηματοδοτήσεις εκτιμήθηκε σε 12,9 δισ. EUR ετησίως σε ολόκληρη την ΕΕ. Για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας, εκτιμάται ότι κινητοποιήθηκαν τουλάχιστον 2,5 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, και η φιλοδοξία της Επιτροπής είναι να αυξηθεί το επίπεδο στήριξης για την περίοδο 2021-2027.

¹⁶ Το ποσοστό αυτό καλύπτει την ΕΕ - 28. Βλ. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2017, σ. 69.

οποίους δραστηριοποιούνται οι φορείς αυτοί. Για παράδειγμα, οι κοινωνικοί φορείς δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας, των οικοδομικών δραστηριοτήτων, της επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, της διαχείρισης αποβλήτων, της ενέργειας και του κλίματος, των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων, των ακινήτων, της εκπαίδευσης, της φροντίδας, των τεχνών και ούτω καθεξής.

Ως εκ τούτου, η κοινωνική οικονομία επηρεάζεται από διάφορες **οριζόντιες και τομεακές πολιτικές και διατάξεις**, όπως οι διατάξεις που διέπουν την πολιτική για την αγορά εργασίας, τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και φροντίδας, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και την κατάρτιση, τη φορολογία, τις δημόσιες συμβάσεις, τον ανταγωνισμό, τη βιομηχανία, την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και την εδαφική συνεργασία. Επομένως, προκειμένου να υποστηριχθεί αποτελεσματικά η κοινωνική οικονομία απαιτείται μια σφαιρική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη όλες τις αλληλένδετες πτυχές που επηρεάζουν τον εν λόγω τομέα.

Στόχος της πρότασης

Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας απαιτούνται αφενός **προσαρμογή των νομικών πλαισίων** και αφετέρου **στοχευμένες πολιτικές** από μέρους των δημόσιων αρχών¹⁷. Επιπλέον, η αποτελεσματική οργάνωση των **διοικητικών και θεσμικών δομών** είναι καίριας σημασίας για την κατανόηση των ειδικών αναγκών του εν λόγω τομέα και τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Για την αντιμετώπιση αυτού του πολύπλοκου ζητήματος, η Επιτροπή έχει αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές και πόρους για τις δημόσιες αρχές όσον αφορά διάφορα θέματα κατά τα πρόσφατα έτη. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα: [Κοινωνικές αγορές - Οδηγός](#), η έκθεση [Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων](#), το [εγχειρίδιο σχετικά με τα νομικά πλαίσια για τις κοινωνικές επιχειρήσεις](#), οι ενημερώσεις πολιτικής σχετικά με τη [μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου](#) και την [κυκλική οικονομία](#), [μελέτες σχετικά με την ψηφιοποίηση](#) και τη [συνεργασία μεταξύ της κοινωνικής οικονομίας και των παραδοσιακών επιχειρήσεων](#), και έκθεση σχετικά με τους [συνεργατικούς σχηματισμούς κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας](#).

Ως εκ τούτου, μπορούμε να αξιοποιήσουμε αυτούς τους πόρους και τα εργαλεία, καθώς και την εκτεταμένη πείρα των κρατών μελών και των τρίτων χωρών-εταίρων, για τη διατύπωση **ολοκληρωμένων, συνεκτικών και επικαιροποιημένων συστάσεων** σχετικά με τον τρόπο προώθησης της κοινωνικής οικονομίας στο σύνολο των τομέων πολιτικής και των νομικών πλαισίων.

Η προτεινόμενη πρωτοβουλία έχει σκοπό να βελτιώσει την **πρόσβαση στην αγορά εργασίας** και την **κοινωνική ένταξη** στηρίζοντας τα κράτη μέλη προκειμένου **να ενσωματώσουν την κοινωνική οικονομία στις κοινωνικοοικονομικές τους πολιτικές** και **να δημιουργήσουν υποστηρικτικά μέτρα και ευνοϊκό περιβάλλον για τον εν λόγω τομέα**. Στηρίζοντας την κοινωνική οικονομία, η πρόταση έχει επίσης σκοπό να τονώσει τη βιώσιμη οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη, να συμβάλει στην εδαφική συνοχή στα κράτη μέλη και να στηρίξει την κοινωνική καινοτομία. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω αξιοποίησης της έρευνας, της πείρας και

---

¹⁷ Για παράδειγμα, η [έκθεση](#) σχετικά με το πόνημα «Αγορές με κοινωνικό αντίκτυπο» αναφέρει ότι οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις είναι ευκολότερο να εφαρμοστούν σε χώρες όπου υπάρχουν νομικά πλαίσια ή νομικές μορφές για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων μερών με σκοπό τη διατύπωση συστάσεων σχετικά με τον **τρόπο προσαρμογής των δημόσιων πολιτικών και των νομικών πλαισίων** για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας, ιδίως σε τομείς στους οποίους είναι λιγότερο ανεπτυγμένη. Θα διατυπώσει επίσης συστάσεις σχετικά με τον τρόπο **προσαρμογής των διοικητικών και θεσμικών δομών** για τη στήριξη αυτών των φορέων και τη συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη στον εν λόγω τομέα.

Η προτεινόμενη πρωτοβουλία προβλέπει συνέργειες με άλλες δράσεις που εξαγγέλθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία. Πάνω απ' όλα, συνδέεται στενά με την **πύλη κοινωνικής οικονομίας**, η οποία δημιουργήθηκε παράλληλα με την παρούσα πρόταση και αποσκοπεί στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες και πόρους για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας. Η πύλη θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την πολιτική και τα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ, καθοδήγηση, δεδομένα και αριθμούς, καθώς και παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών.

Τα δύο έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, τα οποία αφορούν την φορολογία και συνοδεύουν την παρούσα σύσταση παρέχουν τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των νομικών πλαισίων για τη φορολογία στα κράτη μέλη και τη νομολογία σχετικά με τα θέματα αυτά:

- [SWD(2023) xyzx] με τίτλο «**Σχετικά φορολογικά πλαίσια για φορείς της κοινωνικής οικονομίας**», το οποίο βασίζεται σε αναλύσεις και στοιχεία που παρέχουν οι αρχές των κρατών μελών και τα ενδιαφερόμενα μέρη της κοινωνικής οικονομίας» και
- [SWD(2023) xyzx] με τίτλο «**Χωρίς διακρίσεις φορολόγηση των φιλανθρωπικών οργανώσεων και των δωρητών τους: αρχές που απορρέουν από τη νομολογία της ΕΕ**», το οποίο περιγράφει αυτή τη βασική αρχή, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως ανακοινώθηκε στο **πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023**¹⁸, η Επιτροπή θα παρουσιάσει επίσης πρωτοβουλία σχετικά με τις διασυνοριακές δραστηριότητες των ενώσεων στην ενιαία αγορά, η οποία αποσκοπεί στην άρση των κανονιστικών και διοικητικών φραγμών στην ενιαία αγορά για τις ενώσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Η πρωτοβουλία θα συμβάλει στην ενίσχυση του οικονομικού και κοινωνικού αντικτύπου των ενώσεων στην ΕΕ. Ο στόχος της νομοθετικής πρωτοβουλίας συνάδει με τον στόχο της σύστασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της πρόσβασης στην αγορά εργασίας μέσω της προώθησης ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία που βελτιώνει τις κανονιστικές και διοικητικές συνθήκες για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Το σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία έπεται της **πρωτοβουλίας για την κοινωνική επιχειρηματικότητα**¹⁹ (2011), ενός βραχυπρόθεσμου σχεδίου δράσης με στόχο τη στήριξη

¹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Πρόγραμμα της Επιτροπής 2023: Μια Ένωση που παραμένει σταθερή και ενωμένη» [COM(2022) 548 final].

¹⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Πρωτοβουλία για την

της ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων και την προώθηση της συζήτησης σχετικά με μεσοπρόθεσμες/μακροπρόθεσμες στρατηγικές για τον εν λόγω τομέα. Βασίζεται στην **πρωτοβουλία για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις**²⁰ (2016), η οποία είχε ως ευρύτερο στόχο να παράσχει στις καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις ευκαιρίες για να καταστούν παγκοσμίως πρωτοπόρες εταιρείες μέσω της βελτίωσης των συμπράξεων, της ανάπτυξης δεξιοτήτων, της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και της άρσης των φραγμών που δεν επιτρέπουν σε νεοφυείς επιχειρηματίες (συμπεριλαμβανομένων των φορέων της κοινωνικής οικονομίας) να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στην ενιαία αγορά.

Μαζί με το σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, η παρούσα πρόταση προωθεί περαιτέρω την εφαρμογή των συστάσεων που περιγράφονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2015 σχετικά με την προαγωγή της κοινωνικής οικονομίας ως βασικού μοχλού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Εκτός από τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο του **ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων** και του σχεδίου δράσης του, όπως προαναφέρθηκε, η παρούσα πρόταση συνδέεται με άλλες πρωτοβουλίες στους τομείς πολιτικής για την **απασχόληση** και την **κοινωνική ένταξη**.

Προκειμένου να εφαρμοστεί επιτυχώς η ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα και να βελτιωθεί η κατάσταση τόσο για τα άτομα που λαμβάνουν φροντίδα όσο και για τους φροντιστές σε ολόκληρη την ΕΕ, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η κοινή δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων μερών. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας προσδίδουν προστιθέμενη αξία στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας υψηλής ποιότητας λόγω της προσωποκεντρικής προσέγγισής τους και της επανεπένδυσης των κερδών στην αποστολή τους και στις τοπικές κοινότητες. Η δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου για την παροχή ποιοτικών, οικονομικά προσιτών και προσβάσιμων υπηρεσιών φροντίδας σε ολόκληρη την ΕΕ. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε δικαιότερες συνθήκες εργασίας για τους εργαζομένους σε αυτήν, ιδίως μέσω προώθησης του κοινωνικού διαλόγου σύμφωνα με την **πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση**²¹. Αυτό ισχύει επίσης για τους στόχους που ορίζονται στο πλαίσιο της **ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά**²², καθώς οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στον σχεδιασμό και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών για τα παιδιά, ιδίως για εκείνα που έχουν ανάγκη, όπως η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, η φροντίδα μετά το σχολείο, οι δραστηριότητες αναψυχής και οι

κοινωνική επιχειρηματικότητα: Οικοδόμηση ενός οικοσυστήματος για την προώθηση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο επίκεντρο της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής καινοτομίας» [COM(2011) 682 final].

²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Οι μελλοντικοί οδηγοί της Ευρώπης: Η πρωτοβουλία για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις» [COM(2016) 733 final].

²¹ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση [COM(2023) 38 final].

²² Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

πολιτιστικές δραστηριότητες. Η **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού**²³ ενισχύει ιδίως τη δέσμευση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και την προστασία των παιδιών και των εφήβων από τη βία. Η στήριξη από όλα τα τμήματα της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, θα συνέβαλλε στην προώθηση μέτρων για την αντιμετώπιση της βίας και των διακρίσεων, ιδίως σε βάρος ευάλωτων παιδιών.

Η πρόταση συνδέεται επίσης με την **Ένωση Ισότητας** και σχετικές στρατηγικές, συμπεριλαμβανομένων της **στρατηγικής για την ισότητα των φύλων 2020-2025**, της **στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030**²⁴, της **στρατηγικής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ**²⁵, του **σχεδίου δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού**²⁶ και του **στρατηγικού πλαισίου της ΕΕ για τους Ρομά 2020-2030**²⁷. Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις που βιώνουν οι μειονεκτούσες και υποεκπροσωπούμενες ομάδες, η κοινωνική οικονομία μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να καταπολεμήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Η πρόταση συμβάλλει επίσης στην υλοποίηση του **σχεδίου δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027**²⁸, το οποίο αποσκοπεί στη στήριξη της επιτυχούς ενσωμάτωσης και ένταξης των μεταναστών και των πολιτών της ΕΕ που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών στις κοινωνίες της ΕΕ. Η κοινωνική οικονομία ενσωματώνει τους μετανάστες, για παράδειγμα προσφέροντας ευκαιρίες εργασίας μέσω κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην αγορά εργασίας οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους.

Στηρίζοντας την κοινωνική οικονομία όσον αφορά την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας μέσω κατάρτισης, μαθητείας και θέσεων εργασίας (συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας), τα κράτη μέλη μπορούν να αυξήσουν τον αριθμό των ποιοτικών ευκαιριών που είναι διαθέσιμες για τους νέους, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για την εφαρμογή της **ενίσχυσης των εγγυήσεων για τη νεολαία**²⁹.

²³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού*» [COM(2021) 142 final].

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030*» [COM(2021) 101 final].

²⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025*» [COM(2020) 698 final].

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Μια Ένωση Ισότητας: Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025*» [COM(2020) 565 final].

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Μια Ένωση Ισότητας: στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά*» [COM(2020) 620 final].

²⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027*» [COM(2020) 758 final].

²⁹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για «*μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία*» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της

Η κοινωνική οικονομία μπορεί επίσης να συμβάλει στη μείωση του χάσματος δεξιοτήτων με την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ατόμων μέσω κατάρτισης στον χώρο εργασίας και άλλων μορφών κατάρτισης. Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση συνδέεται με το **ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων**³⁰ και τους στόχους του για την ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας, τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Τον Μάιο του 2022 η Επιτροπή δρομολόγησε ένα σύμφωνο για τις δεξιότητες με σκοπό την ενίσχυση των δεξιοτήτων των ατόμων που εργάζονται στον τομέα της εγγύτητας και της κοινωνικής οικονομίας. Μια συμμαχία υλοποιεί το σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία στον τομέα των δεξιοτήτων, με έμφαση στις κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ένταξης στην αγορά εργασίας³¹.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει ορισμένες άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ και συνάδει με αυτές.

Είναι σύμφωνη με την **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ένα σχέδιο για να καταστεί η ΕΕ κλιματικά ουδέτερη και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων έως το 2050, καθώς και με το **πρόγραμμα πολιτικής «Ψηφιακή Δεκαετία»**³², ένα όραμα για την ψηφιακή κυριαρχία στην Ευρώπη με βάση σαφείς στόχους και αρχές. Συγκεκριμένα, η κοινωνική οικονομία δύναται να συμβάλει στη διαρκή δράση στο πλαίσιο της **μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανταγωνιστικότητας**³³, του **βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας**³⁴, της **πράξης για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών**³⁵ και του **σχεδίου REPowerEU**³⁶, καθώς και να επωφεληθεί από τη δράση αυτή, με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα.

22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία 2020/C 372/01 (ΕΕ C 372 της 4.11.2020, σ. 1).

³⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *«Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα»* [COM(2020) 274 final].

³¹ Το B-WISE είναι ένα έργο χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Erasmus+ το οποίο αποσκοπεί στην ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αντιμετώπιση των αναγκών σε δεξιότητες, ιδίως ψηφιακές δεξιότητες, στον τομέα των κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην αγορά εργασίας.

³² Απόφαση (ΕΕ) 2022/2481 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για τη θέσπιση του προγράμματος πολιτικής 2030 «Ψηφιακή Δεκαετία» (ΕΕ L 323 της 19.12.2022, σ. 4).

³³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *«Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030»* [COM(2023) 168 final].

³⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *«Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών»* [COM(2023) 62 final].

³⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής προϊόντων τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης (πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών) [COM(2023) 161 final].

³⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *«Σχέδιο REPowerEU»* [COM(2022) 230 final].

Για να αναδείξει και να ενισχύσει αυτόν τον ρόλο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τον Νοέμβριο του 2022 την έκθεση «**Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία**»³⁷, η οποία δημιουργήθηκε από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη και προσδιορίζει δεκατέσσερις τομείς δράσης στο πλαίσιο της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ. Η **σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα**³⁸ αναγνωρίζει επίσης ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να συμβάλουν ώστε να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση αυτή θα είναι κοινωνικά δίκαιη και ισότιμη.

Η Επιτροπή έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη³⁹ οι οποίες τα παροτρύνουν να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων κατά την επικαιροποίηση των **εθνικών σχεδίων τους για την ενέργεια και το κλίμα**, ώστε να διασφαλιστεί η παροχή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να συμπεριληφθούν σε αυτά τα μέσα στρατηγικού σχεδιασμού.

Η πρόταση υποστηρίζει την εφαρμογή του **σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία**⁴⁰ που εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2020. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η τριπλή κρίση που αφορά το κλίμα, την απώλεια βιοποικιλότητας και τη ρύπανση, το σχέδιο δράσης αποσκοπεί στην ένταξη της δράσης για την κυκλική οικονομία με σκοπό να επιτευχθεί μια οικονομία που θα είναι κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική. Ο διατομεακός χαρακτήρας της κοινωνικής οικονομίας και ο πρωταγωνιστικός ρόλος που διαδραματίζει στη δημιουργία θέσεων εργασίας οι οποίες συνδέονται με την κυκλική οικονομία μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη του εν λόγω τομέα. Ειδικότερα, μπορούν να συμβάλουν στην προσπάθεια της Επιτροπής για ενίσχυση των βιώσιμων προϊόντων με βάση την **πρόταση για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα**⁴¹ και για προώθηση της επισκευής και της επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων, όπως αναφέρεται στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία. Η πρόταση είναι επίσης συναφής με τη **στρατηγική για τις ΜΜΕ**⁴², η οποία στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, μειώνοντας τον κανονιστικό φόρτο και βελτιώνοντας την πρόσβαση στις αγορές και τη χρηματοδότηση.

Τέλος, η πρόταση συμβάλλει στην επίτευξη των **Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)** που εγκρίθηκαν το 2015 στο πλαίσιο του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη έως το 2030. Η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην επίτευξη των περισσότερων ΣΒΑ με κάποια μορφή, ιδίως των στόχων για την εξάλειψη της φτώχειας (ΣΒΑ 1) και τη

³⁷ Έκθεση [«Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία»](#).

³⁸ Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35).

³⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη για την επικαιροποίηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 (ΕΕ C 495 της 29.12.2022, σ. 24).

⁴⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία — Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη» [COM(2020) 98 final].

⁴¹ Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα και για την κατάργηση της οδηγίας 2009/125/ΕΚ [2022/0095(COD)].

⁴² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «*Στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη*» [COM(2020) 103 final].

διασφάλιση αξιοπρεπούς εργασίας και οικονομικής ανάπτυξης (ΣΒΑ 8). Η δυναμική για την κοινωνική οικονομία ενισχύεται σε διεθνές και πολιτικό επίπεδο, μετά την έγκριση του **ψηφίσματος για την αξιοπρεπή εργασία και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία** στην 110η Διεθνή Συνδιάσκεψη Εργασίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας στις 10 Ιουνίου 2022⁴³, την έκδοση της **σύστασης του ΟΟΣΑ σχετικά με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και την κοινωνική καινοτομία** επίσης στις 10 Ιουνίου 2022⁴⁴, και την έγκριση του **Ψηφίσματος των Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη**⁴⁵ στις 18 Απριλίου 2023.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρόταση θα βασίζεται στο άρθρο 292 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), σε συνδυασμό με το άρθρο 149 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 153 στοιχεία η) και ι) της ΣΛΕΕ.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Η πρόταση παρέχει συστάσεις στα κράτη μέλη σχετικά με στρατηγικές και πολιτικές οι οποίες αναγνωρίζουν, στηρίζουν και αξιοποιούν τη συμβολή της κοινωνικής οικονομίας προκειμένου τα άτομα να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη. Περιλαμβάνει συστάσεις σχετικά με δράσεις για τη στήριξη της ισόρροπης ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας σε ολόκληρη την ΕΕ και σχετικά με την προώθηση καινοτόμων προσεγγίσεων για την απασχόληση σε συνεργασία με τον εν λόγω τομέα. Συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, καθώς καθορίζει βασικές αρχές που είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για τα κράτη μέλη στα οποία ο οικείος τομέας είναι λιγότερο ανεπτυγμένος, ενώ παράλληλα παρέχει ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόσουν τις συστάσεις.

Ειδικότερα, η πρόταση λαμβάνει υπόψη το ευρύ φάσμα των παραδόσεων, του πεδίου εφαρμογής και των όρων που χρησιμοποιούνται στην κοινωνική οικονομία στα κράτη μέλη. Δεν επηρεάζει σημαντικά τη χρηματοοικονομική ισορροπία των κρατών μελών ούτε την ικανότητά τους να διατηρούν ή να εισάγουν πιο φιλόδοξες πολιτικές.

• Αναλογικότητα

Η πρόταση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη μέσω μέτρων που συμβάλλουν στη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία. Αναγνωρίζει το ευρύ φάσμα εθνικών πρακτικών και συστημάτων και αποδέχεται ότι θα μπορούσαν να υπάρξουν διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής των συστάσεων λόγω των διαφορετικών εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών συνθηκών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη έχουν την ευελιξία να προσαρμόσουν την εφαρμογή της πρότασης στις ιδιαίτερες περιστάσεις τους.

⁴³ https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/110/reports/texts-adopted/WCMS_848633/lang--en/index.htm.

⁴⁴ <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-economy-recommendation/>.

⁴⁵ <https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/04/A-77-L60.pdf>.

Η αρχή της αναλογικότητας ήταν καίριας σημασίας για την επιλογή της κατάλληλης νομικής πράξης για την πρόταση.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η νομική πράξη είναι πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου. Βασίζεται στο ισχύον δίκαιο και στην πολιτική της ΕΕ και συνάδει με το είδος των πράξεων που είναι διαθέσιμες για την ανάληψη δράσης από μέρους της ΕΕ στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής. Ως μη δεσμευτική νομική πράξη, η σύσταση αντικατοπτρίζει την παραδοχή ότι τα κράτη μέλη έχουν νομική αρμοδιότητα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Αντικατοπτρίζει επίσης το εύρος των παραδόσεων, του πεδίου εφαρμογής, των όρων και των επιπέδων ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Μια σύσταση σηματοδοτεί την προσήλωση των κρατών μελών στους στόχους και τα μέτρα του κειμένου και παρέχει ισχυρή βάση για συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα αυτόν.

3. **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ**

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Άνευ αντικειμένου.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Για την πρωτοβουλία αυτή, η Επιτροπή διεξήγαγε εκτενή διαδικασία διαβούλευσης με τη συμμετοχή του ευρέος κοινού και ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων μερών. Η διαδικασία περιλάμβανε τη δημοσίευση «**πρόσκλησης υποβολής στοιχείων**», διερευνητική γνωμοδότηση από την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών**, και συναντήσεις με τους **κοινωνικούς εταίρους, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, την Επιτροπή Απασχόλησης και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας**, καθώς και με την **ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικών επιχειρήσεων**. Η **διακομματική ομάδα «Κοινωνική οικονομία» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** και η **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή** (μέσω της κατηγορίας «Κοινωνική οικονομία») προσέφεραν επίσης στοιχεία για το αναμενόμενο πεδίο εφαρμογής της πρότασης.

Στόχος αυτών των διαβουλεύσεων ήταν να διασφαλιστεί η ισορροπημένη επισκόπηση όλων των τύπων ενδιαφερομένων μερών – κρατών μελών, φορέων της κοινωνικής οικονομίας, χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών και ακαδημαϊκών. Με τη διαδικασία διαβούλευσης συγκεντρώθηκαν πληροφορίες που αξιοποιήθηκαν για τις προπαρασκευαστικές εργασίες και βοήθησαν να εξεταστεί η πρόταση από πρόσθετες οπτικές γωνίες. Λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία διαβούλευσης αναλύονται στο **έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής** που συνοδεύει την παρούσα πρόταση.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Εκτός από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η πρόταση βασίζεται σε εκτενή στοιχεία που

συγκεντρώθηκαν τα πρόσφατα έτη σχετικά με τα πολιτικά και νομικά πλαίσια για την κοινωνική οικονομία. Οι βασικές πηγές αποδεικτικών στοιχείων ήταν:

- η [χαρτογράφηση των οικοσυστημάτων των κοινωνικών επιχειρήσεων σε όλες τις χώρες της ΕΕ](#) του 2020, για την οποία οι ερευνητές διαβουλευτήκαν με περισσότερα από 750 ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπροσώπων κοινωνικών επιχειρήσεων, δικτύων κοινωνικών επιχειρήσεων και άλλων οργανώσεων υποστήριξης, ακαδημαϊκών και εμπειρογνομόνων από όλα τα κράτη μέλη και πέραν αυτών·
- το [εργαλείο «Better Entrepreneurship Policy Tool»](#), οι [εμπειριστατωμένες επισκοπήσεις της πολιτικής για την κοινωνική επιχειρηματικότητα](#) σε διάφορα κράτη μέλη, και οι διεθνείς οδηγοί που αφορούν τη [μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας](#) και τα [κοινωνικά πλαίσια για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία](#) που αναπτύχθηκαν σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ·
- η σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και την κοινωνική καινοτομία που εγκρίθηκε στις 10 Ιουνίου 2022 και ο [οδηγός πολιτικής για τη μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία](#)·
- η μελέτη του 2017 [«Πρόσφατες εξελίξεις της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση»](#) που εκπονήθηκε από το Διεθνές Κέντρο Ερευνών και Πληροφόρησης για τη Δημόσια, Κοινωνική και Συνεργατική Οικονομία για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής·
- η [μελέτη σχετικά με τον αντίκτυπο της πρωτοβουλίας της Επιτροπής του 2011 για την κοινωνική επιχειρηματικότητα](#), του 2020, και των επακόλουθων ενεργειών της, η οποία βασίστηκε σε περισσότερες από 300 συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν με ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων μερών από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ· και
- η έκθεση [«Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία»](#) και τα στοιχεία που ελήφθησαν κατά τη διαδικασία της από κοινού σύνταξής της.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η προτεινόμενη νομική πράξη —σύσταση του Συμβουλίου— παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο προσαρμογής των πολιτικών και νομικών πλαισίων για τη στήριξη των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και παρέχει στα κράτη μέλη την ευελιξία να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μέτρα σύμφωνα με τις εθνικές τους πρακτικές και ανάλογα με τη φύση των οικοσυστημάτων της κοινωνικής οικονομίας τους. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων.

Η πρόταση έχει τη δυνατότητα να βελτιώσει το ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνική οικονομία, ιδίως στα κράτη μέλη όπου η κοινωνική οικονομία είναι λιγότερο ανεπτυγμένη. Αυτό θα συμβάλει στην επίτευξη πιο ομοιόμορφης ανάπτυξης του εν λόγω τομέα σε ολόκληρη την ΕΕ.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Άνευ αντικειμένου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα σύσταση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινωνική οικονομία δίνει προτεραιότητα στην κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη, τη συμμετοχή και τη δημοκρατική διακυβέρνηση, η οποία ευθυγραμμίζεται με την εστίαση του Χάρτη στην προώθηση της ισότητας και της αλληλεγγύης.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η παράγραφος 23 συνιστά στα κράτη μέλη να θεσπίσουν ή να επικαιροποιήσουν τις στρατηγικές τους για την κοινωνική οικονομία εντός 18 μηνών από την έγκριση της πρότασης.

Η παράγραφος 24 συνιστά στα κράτη μέλη να επανεξετάσουν και να βελτιώσουν τις διοικητικές και θεσμικές δομές τους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Η παράγραφος 25 συνιστά στα κράτη μέλη να παρακολουθούν και να αξιολογούν την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σε εθνικό επίπεδο και να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή μέσω τακτικών διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη μέσω της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 26, τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλουν επίσημη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχουν σημειώσει στην εφαρμογή της σύστασης το αργότερο τέσσερα έτη μετά την έκδοσή της, καθώς και επόμενη έκθεση μετά την πάροδο άλλων πέντε ετών.

Για να ελαχιστοποιηθεί η επιβάρυνση που συνεπάγεται η υποβολή εκθέσεων για τις κυβερνήσεις της ΕΕ, ο ακριβής χρόνος υποβολής της πρώτης έκθεσης θα πρέπει να συμπίπτει με το πλαίσιο υποβολής εκθέσεων που προβλέπεται στη σύσταση του ΟΟΣΑ για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και την κοινωνική καινοτομία. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα εκπονήσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και θα την υποβάλει προς συζήτηση στην Επιτροπή Απασχόλησης και στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Άνευ αντικειμένου.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Οι παράγραφοι 1 έως 3 αναφέρουν τους στόχους και το πεδίο εφαρμογής της παρούσας σύστασης.

Η παράγραφος 4 περιλαμβάνει τους ορισμούς της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχείρησης.

Οι παράγραφοι 5 έως 8 συνιστούν στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα για την **προώθηση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της κοινωνικής ένταξης** μέσω της κοινωνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα:

Η παράγραφος 5 συνιστά στα κράτη μέλη να θεσπίσουν **πολιτικές για την αγορά εργασίας** με σκοπό τη στήριξη των εργαζομένων στις κοινωνικές επιχειρήσεις και την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, τη στήριξη της συνεργασίας μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, φορέων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων για την καλύτερη προσέγγιση των νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης, την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ως μέσου για τη δημιουργία αυτοαπασχόλησης και απασχόλησης γενικότερα, την παροχή σε περισσότερα άτομα με αναπηρία της δυνατότητας να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τη διασφάλιση δίκαιων συνθηκών εργασίας.

Η παράγραφος 6 συνιστά στα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν και να στηρίζουν τη συμβολή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στην **κοινωνική ένταξη** και να τους συμπεριλάβουν στον σχεδιασμό και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας, στέγασης, καθώς και εκπαίδευσης και δραστηριοτήτων για παιδιά και νέους.

Η παράγραφος 7 συνιστά στα κράτη μέλη να στηρίζουν **την κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων** για την κοινωνική οικονομία μέσω της δημιουργίας πληροφοριών για τις δεξιότητες που σχετίζονται με τις ανάγκες της αγοράς, της συνεργασίας με την κοινωνική οικονομία για τη διευκόλυνση της κατάρτισης των εργαζομένων, με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος δεξιοτήτων και τη διευκόλυνση της μετάβασής τους στην αγορά εργασίας, καθώς και της δημιουργίας εθνικών ή διακρατικών κέντρων ικανοτήτων για την κοινωνική οικονομία σε συνεργασία με τους παρόχους επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η παράγραφος 8 συνιστά στα κράτη μέλη να ενισχύσουν τον ρόλο των φορέων της κοινωνικής οικονομίας για τη στήριξη της **κοινωνικής καινοτομίας** και βασικών τομέων της τοπικής ανάπτυξης και της απασχόλησης, και να αξιοποιήσουν τη συμβολή της κοινωνικής οικονομίας σε μια **δίκαιη διττή μετάβαση**, προωθώντας παράλληλα τη βιώσιμη οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη και την εδαφική συνοχή.

Οι παράγραφοι 9-21 συνιστούν στα κράτη μέλη να αναπτύξουν ευνοϊκά πλαίσια για την κοινωνική οικονομία σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας ολοκληρωμένες στρατηγικές για τον εν λόγω τομέα. Συγκεκριμένα:

Η παράγραφος 13 συνιστά στα κράτη μέλη να βελτιώσουν την **πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση** για την κοινωνική οικονομία διευκολύνοντας τα οικοσυστήματα κοινωνικής χρηματοδότησης και χρησιμοποιώντας τη διαθέσιμη χρηματοδότηση, π.χ. τα κονδύλια της ΕΕ.

Οι παράγραφοι 14-16 συνιστούν στα κράτη μέλη να **βελτιώσουν την πρόσβαση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στις αγορές** προωθώντας τη χρήση κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων σύμφωνα με τις δυνατότητες που προσφέρει το ισχύον ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις και στηρίζοντας τη συνεργασία μεταξύ των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και των συμβατικών επιχειρήσεων.

Η παράγραφος 17 συνιστά στα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν στο έπακρο το ισχύον πεδίο εφαρμογής των **κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις** βάσει του δικαίου της ΕΕ προκειμένου να στηρίξουν την κοινωνική οικονομία.

Η παράγραφος 18 συνιστά στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα **φορολογικά συστήματα** δεν παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, να αξιολογήσουν αν τα φορολογικά συστήματα προωθούν επαρκώς την ανάπτυξή της και να ενισχύσουν τη διασυννοριακή φιλανθρωπία.

Η παράγραφος 19 συνιστά στα κράτη μέλη να στηρίξουν την υιοθέτηση από τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας **διαδικασιών μέτρησης και διαχείρισης του κοινωνικού αντικτύπου** οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση και την αξιολόγηση του κοινωνικού αντικτύπου ενός συγκεκριμένου έργου ή οργανισμού.

Οι παράγραφοι 20-21 συνιστούν στα κράτη μέλη να **αυξήσουν την ευαισθητοποίηση** σχετικά με την κοινωνική οικονομία και τη συμβολή της, μεταξύ άλλων παρακολουθώντας την ανάπτυξη και τις επιδόσεις της κοινωνικής οικονομίας μέσω **έρευνας, δεδομένων και στατιστικών στοιχείων**.

Στην παράγραφο 22 εκφράζεται ικανοποίηση για την πρόθεση της Επιτροπής να στηρίξει την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου, μεταξύ άλλων μέσω επακόλουθων δράσεων.

Οι παράγραφοι 23-26 αναφέρονται στη διαδικασία εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαισίου για την κοινωνική οικονομία

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292 σε συνδυασμό με το άρθρο 149 και το άρθρο 153 στοιχία η) και ι),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁴⁶,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων⁴⁷, ο οποίος ανακοινώθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2017, διατυπώνει ορισμένες αρχές που έχουν σκοπό να στηρίξουν τη δημιουργία δίκαιων και εύρυθμων αγορών εργασίας και συστημάτων πρόνοιας. Περιλαμβάνουν την αρχή 1 που αφορά το δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση, την αρχή 2 που αφορά την ισότητα των φύλων, την αρχή 3 που αφορά την ισότητα ευκαιριών, την αρχή 4 που αφορά την ενεργό υποστήριξη για την εξεύρεση απασχόλησης, την αρχή 5 που αφορά την ασφαλή και ευπροσάρμοστη απασχόληση, καθώς και τις αρχές 11 και 16-20 που αφορούν την κοινωνική προστασία και την ένταξη των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των αστεγών, καθώς και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια φροντίδα.
- (2) Τον Ιούνιο του 2021 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σύμφωνα με τη δήλωση του Πόρτο⁴⁸, εξέφρασε την ικανοποίησή του για τους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης για το 2030, όπως ορίζονται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁴⁹. Οι στόχοι αυτοί έχουν σκοπό να επιτευχθεί ποσοστό απασχόλησης τουλάχιστον 78 %, καθώς επίσης να διασφαλιστεί ότι τουλάχιστον το 60 % όλων των

⁴⁶ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία: η τοπική και η περιφερειακή προοπτική» (CDR 5492/2022).

⁴⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2021) 102 final].

⁴⁸ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

⁴⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2021) 102 final].

ενηλίκων θα συμμετέχουν σε κατάρτιση ετησίως και ότι τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα μειωθούν τουλάχιστον κατά 15 εκατομμύρια (εκ των οποίων τουλάχιστον 5 εκατομμύρια παιδιά). Στη συνέχεια, τα κράτη μέλη έθεσαν εθνικούς στόχους και στους τρεις αυτούς τομείς για να συμβάλουν στην επίτευξη των εν λόγω κοινών σκοπών.

- (3) Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε κατά την τελευταία δεκαετία όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, 95,4 εκατομμύρια άνθρωποι εξακολουθούσαν να αντιμετωπίζουν αυτόν τον κίνδυνο το 2021. Ο κίνδυνος φτώχειας έχει αυξηθεί για τα άτομα που ζουν σε νοικοκυριά (οιονεί) ανέργων, ενώ η ένταση και η διάρκεια της φτώχειας έχουν επιδεινωθεί σε πολλά κράτη μέλη. Η ποιοτική και βιώσιμη απασχόληση είναι καίριας σημασίας για την άμβλυνση αυτού του προβλήματος. Χάρη στον τρόπο λειτουργίας της, στις δράσεις της και στους στόχους που επιδιώκει, η κοινωνική οικονομία μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης και της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Ως εκ τούτου, συμβάλλει στην επιτυχή εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
- (4) Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας είναι σε θέση να δημιουργούν και να διατηρούν ποιοτικές θέσεις εργασίας. Συμβάλλουν στη διασφάλιση της κοινωνικής και εργασιακής ένταξης των ομάδων που μειονεκτούν, καθώς και της ισότητας ευκαιριών για όλους. Αυτό συνάδει με το πλαίσιο μιας ανάκαμψης χωρίς αποκλεισμούς, όπως τονίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών που θεσπίστηκαν με την απόφαση (ΕΕ) 2022/2296 του Συμβουλίου⁵⁰. Μπορούν να τονώσουν τη βιώσιμη οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη και να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνία. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας συμβάλλουν επίσης σημαντικά στα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας της Ευρώπης, συμπληρώνοντας τις δημόσιες υπηρεσίες, αναζωογονώντας τις αγροτικές και ερημωμένες περιοχές της Ευρώπης και διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στη διεθνή αναπτυξιακή πολιτική.
- (5) Στις 9 Δεκεμβρίου 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε νέο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία⁵¹. Το σχέδιο δράσης συμβάλλει στην προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την οικοδόμηση μιας «οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων» και ευθυγραμμίζεται με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2015 σχετικά με την προαγωγή της κοινωνικής οικονομίας ως βασικού μοχλού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στην Ευρώπη⁵². Στο σχέδιο δράσης, η Επιτροπή πρότεινε συγκεκριμένα μέτρα προς εφαρμογή τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην ενίσχυση της κοινωνικής καινοτομίας, στη στήριξη της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και στην αποδέσμευση της κοινωνικής και οικονομικής μετασχηματιστικής της δύναμης. Εστιάζουν στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, στη δημιουργία ευκαιριών για τη σύσταση και την επέκταση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας,

⁵⁰ Απόφαση (ΕΕ) 2022/2296 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 304 της 24.11.2022, σ. 67).

⁵¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία» [COM(2021) 778 final].

⁵² Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προαγωγή της κοινωνικής οικονομίας ως βασικού μοχλού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης (15071/15).

καθώς και στη διασφάλιση αυξημένης προβολής της κοινωνικής οικονομίας και των δυνατοτήτων της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για το σχέδιο δράσης στο ψήφισμά του της 6ης Ιουλίου 2022⁵³.

- (6) Η κοινωνική οικονομία, η οποία σε ορισμένα κράτη μέλη αναφέρεται επίσης ως αλληλέγγυα οικονομία και/ή κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, περιλαμβάνει ευρύ φάσμα φορέων με διαφορετικά επιχειρηματικά και οργανωτικά μοντέλα που δίνουν προτεραιότητα στους κοινωνικούς και/ή περιβαλλοντικούς σκοπούς έναντι του κέρδους. Οι φορείς αυτοί μπορούν να λάβουν διάφορες νομικές μορφές, όπως συνεταιρισμοί, αλληλασφαλιστικά ταμεία, ενώσεις και ιδρύματα, καθώς και κοινωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες αναγνωρίζονται ως ειδική νομική μορφή σε ορισμένα κράτη μέλη. Συμμερίζονται τις κοινές αρχές της επανεπένδυσης του μεγαλύτερου μέρους των κερδών τους για την επιδίωξη των κοινωνικών και/ή περιβαλλοντικών τους σκοπών και της άσκησης δημοκρατικής και/ή συμμετοχικής διακυβέρνησης. Η ειδική μορφή διακυβέρνησης και διαχείρισης που υιοθετούν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας ποικίλλει ανάλογα με τη φύση, την κλίμακα και το πλαίσιο λειτουργίας τους. Επομένως, η αρχή της δημοκρατικής ή συμμετοχικής διακυβέρνησης λαμβάνει διάφορες μορφές, από την άμεση συμμετοχή των μελών στις διαδικασίες διακυβέρνησης έως την αντιπροσωπευτική συμμετοχή των μελών ή των εταίρων σε χωριστές λειτουργίες διακυβέρνησης και διαχείρισης. Για παράδειγμα, όταν πρόκειται για συνεταιρισμούς, αλληλασφαλιστικά ταμεία και ενώσεις, η αρχή αυτή λαμβάνει συχνά τη μορφή «ένα πρόσωπο, μία ψήφος». Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας χαρακτηρίζονται από μια δέσμη συστημάτων ελέγχου και σχέσεων μεταξύ των διαφόρων παραγόντων που συμμετέχουν στον φορέα, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών στελεχών, των εταίρων, των εργαζομένων και των δικαιούχων. Διασφαλίζοντας τη συνεργασία αυτών των διαφορετικών παραγόντων, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας προωθούν μια πολυσυμμετοχική προσπάθεια που εστιάζει σε μια νοοτροπία συμμετοχής, λογοδοσίας και διαφάνειας και αποσκοπεί στην επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- (7) Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας προσπαθούν συχνά να δημιουργήσουν οικονομικές ευκαιρίες που προάγουν την κοινωνική ένταξη και την ενσωμάτωση των ομάδων που μειονεκτούν στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην εργασία είναι ένα είδος κοινωνικής επιχείρησης που εστιάζει στην παροχή βοήθειας σε αυτές τις ομάδες ανθρώπων για την ένταξή τους στην κοινωνία και την αγορά εργασίας μέσω της παροχής θέσεων εργασίας σε διάφορα επίπεδα δεξιοτήτων με ευέλικτες συνθήκες εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Για παράδειγμα, η παροχή γλωσσικής υποστήριξης στους μετανάστες εργαζομένους και η προσαρμογή των καθηκόντων και του εργασιακού περιβάλλοντος για τα άτομα με αναπηρία μπορεί να τους προσφέρει τη δυνατότητα να απεγκλωβιστούν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Αυτές οι ευκαιρίες απασχόλησης μπορούν να χρησιμεύσουν ως εφαλτήριο για τη μετάβαση σε άλλους τομείς της αγοράς εργασίας, συμβάλλοντας στην υπέρβαση των φραγμών που αποκλείουν από την απασχόληση τους μακροχρόνια ανέργους και άλλα άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

⁵³ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Ιουλίου 2022 σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κοινωνική οικονομία [2021/2179 (INI)].

- (8) Οι νέες κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό μέσο δημιουργίας θέσεων εργασίας και θετικής κοινωνικής αλλαγής. Η κοινωνική οικονομία μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες σε ορισμένες υποεκπροσωπούμενες ομάδες, όπως οι γυναίκες και οι νέοι, προκειμένου να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ή να ιδρύσουν κοινωνικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την έρευνα Global Entrepreneurship Monitor, υπολογίζεται ότι το 55 % των κοινωνικών επιχειρηματιών παγκοσμίως είναι άνδρες και το 45 % είναι γυναίκες, ενώ κατά κανόνα οι αυτοαπασχολούμενοι άντρες είναι διπλάσιοι από τις αυτοαπασχολούμενες γυναίκες. Σύμφωνα με πρόσφατο Ευρωβαρόμετρο σχετικά με τη στάση των νέων έναντι της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, οι νέοι εκτιμούν τη σημασία των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων και της συμμετοχικής ηγεσίας. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν τρόπους ελαχιστοποίησης των αντικινήτρων για τους δυνητικούς επιχειρηματίες, όπως η εξασφάλιση της πρόσβασής τους σε κατάλληλη προστασία κοινωνικής ασφάλισης. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν μειώσει τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ως κίνητρο για την πρόσληψη προσωπικού από τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Η διασφάλιση ευνοϊκού πλαισίου για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων στους εργαζομένους με σκοπό τη σύσταση συνεταιρισμών εργαζομένων μπορεί επίσης να αποτελέσει έναν τρόπο για να διασφαλιστεί η συνέχιση των μικρών και οικογενειακών επιχειρήσεων και να αποφευχθεί η απώλεια θέσεων εργασίας, για παράδειγμα σε περίπτωση αναδιάρθρωσης.
- (9) Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας προωθούν επίσης την ένταξη των νέων, ιδίως των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Παρέχουν προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων και προγράμματα μαθητείας που αναφέρονται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2018, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας⁵⁴, καθώς και ευκαιρίες απασχόλησης. Ως εκ τούτου, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται από τις εγγυήσεις για τη νεολαία οι οποίες αναφέρονται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία⁵⁵ και στη σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα⁵⁶. Η χρηματοδότηση της Ένωσης, π.χ. το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057⁵⁷, μπορεί να στηρίξει τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας σε αυτόν τον ρόλο. Για τον σκοπό αυτόν, στα κράτη μέλη έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία πρωτοβουλίες συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας⁵⁸. Στο πλαίσιο αυτών των πρωτοβουλιών, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας

⁵⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2018, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας (ΕΕ C 153 της 2.5.2018, σ. 1).

⁵⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (ΕΕ C 372 της 4.11.2020, σ. 1).

⁵⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10).

⁵⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 21).

⁵⁸ Ένα παράδειγμα είναι στήριξη που παρέχεται στο πρόγραμμα «collectief maatwerk» στο Βέλγιο, η οποία περιλαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη σε κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην αγορά εργασίας.

διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό των ατόμων που χρειάζονται βοήθεια και στην ανάπτυξη προσαρμοσμένων σχεδίων που θα τους βοηθήσουν να επιτύχουν κοινωνική και επαγγελματική ένταξη, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών κατάρτισης και εργασίας.

- (10) Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να προωθήσουν δίκαιες συνθήκες εργασίας διασφαλίζοντας τη συμμετοχή των εργαζομένων στη διακυβέρνηση και στη λήψη αποφάσεων. Η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων στην κοινωνική οικονομία μπορεί να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας για τους εργαζομένους. Τα κράτη μέλη μπορούν να προωθήσουν και να αξιοποιήσουν αυτή την πτυχή της κοινωνικής οικονομίας και να χρησιμοποιήσουν την τεχνογνωσία της διασφαλίζοντας τη συμμετοχή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας⁵⁹.
- (11) Η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην Ένωση ισότητας προωθώντας την κοινωνική ένταξη των ομάδων που μειονεκτούν και υποεκπροσωπούνται μέσω της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας (συμπεριλαμβανομένων της φροντίδας των παιδιών, της υγειονομικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας), κοινωνικής στέγασης και στήριξης των παιδιών και των νέων με ειδικές ανάγκες. Συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων, όπως το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση, τόσο με την άμεση απασχόληση μεγάλου ποσοστού γυναικών όσο και με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας που δίνουν τη δυνατότητα στους φροντιστές, η πλειονότητα των οποίων είναι γυναίκες, να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Ως σημαντικός εταίρος του δημόσιου τομέα, η κοινωνική οικονομία μπορεί να συμβάλει σημαντικά στον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών κλειστής φροντίδας, κατ' οίκον περίθαλψης και φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας. Μέσω πρωτοβουλιών σύμπραξης, οι δημόσιες αρχές και οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να παρέχουν υψηλής ποιότητας, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας.
- (12) Τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον εφοδιασμό των ατόμων με τις δεξιότητες που απαιτούνται για τον χώρο εργασίας, την προσωπική ανάπτυξη και τη συμμετοχή στα κοινά. Συμβάλλουν επίσης στη διασφάλιση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που μπορεί να συμβάλει σε μια δίκαιη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας παρέχουν ευκαιρίες απασχόλησης, κατάρτιση κατά την εργασία και προγράμματα μάθησης με βάση την εργασία προσαρμοσμένα στις ανάγκες των ατόμων και της τοπικής οικονομίας. Έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην ανάπτυξη ατομικών λογαριασμών μάθησης που αναφέρονται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης⁶⁰. Ως εκ

⁵⁹ Ένα παράδειγμα είναι η γαλλική πρωτοβουλία «*Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*», η οποία αποσκοπεί στην καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας με τη δημιουργία μη κερδοσκοπικών οργανώσεων σε περιοχές με υψηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας για την απασχόληση κατοίκων της περιοχής με συμβάσεις αορίστου χρόνου για την εκτέλεση δραστηριοτήτων που είναι χρήσιμες για την κοινότητα, όπως η ανακύκλωση, η φροντίδα των παιδιών και η φροντίδα των δημόσιων χώρων πρασίνου. Παρόμοιες πρωτοβουλίες έχουν δρομολογηθεί στο Groningen των Κάτω Χωρών και στο Marienthal της Αυστρίας.

⁶⁰ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης (2022/C 243/03) (EE C 243 της 27.6.2022, σ. 26).

τούτου, μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία εξειδικευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, ικανού να ανταποκριθεί στις αλλαγές που συντελούνται στην αγορά εργασίας, διευκολύνοντας ενδεχομένως τη μετάβαση από τη μια θέση εργασίας στην άλλη και μειώνοντας τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, συμβάλλοντας έτσι στη συνολική οικονομική ανάπτυξη. Τα κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιήσουν αυτή τη δυνατότητα κατά την ανάπτυξη πληροφοριών για τις δεξιότητες, τη διευκόλυνση της κατάρτισης και τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

- (13) Οι προκλήσεις που συνεπάγονται η διττή μετάβαση και οι δημογραφικές μεταβολές πρέπει να αντιμετωπιστούν σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας λειτουργούν γενικά με τη μέθοδο «από τη βάση προς την κορυφή», κοντά στις κοινότητες, τους πολίτες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, δρώντας συχνά ως φορείς κοινωνικής καινοτομίας και βρίσκοντας λύσεις που μπορούν να κλιμακωθούν και/ή να αναπαραχθούν και οι οποίες συμβάλλουν στη συστημική κοινωνική αλλαγή. Για παράδειγμα, η κοινωνική οικονομία θα μπορούσε να προσφέρει ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων σε εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης από τομείς που υφίστανται σημαντικές αλλαγές και να παράσχει οικονομικά προσιτά βασικά αγαθά σε ομάδες χαμηλού εισοδήματος. Σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές με λιγότερες προσφορές απασχόλησης και εκπαίδευσης, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να προσφέρουν αναγκαίες ευκαιρίες, καθιστώντας τις περιοχές αυτές πιο ελκυστικές. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη των ενωσιακών οικοσυστημάτων κοινωνικής οικονομίας συμβάλλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων που έχουν η γήρανση, η μείωση του πληθυσμού και άλλες δημογραφικές τάσεις, και στην προώθηση της τοπικής οικονομικής και βιομηχανικής ανάπτυξης, ιδίως στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές και στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ, π.χ. στη γεωργία, στην παραγωγή βιολογικών τροφίμων και στη γαλαζία οικονομία.
- (14) Η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων και των οικοσυστημάτων που ευνοούν την κοινωνική καινοτομία ενισχύει την κοινωνική οικονομία και προωθεί τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁶¹ και το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας⁶². Δεδομένου του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζει η κοινωνική οικονομία για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, ο σχεδιασμός οριζόντιων και συνεκτικών μέτρων βιομηχανικής πολιτικής για την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή και την ανακύκλωση θα μπορούσε να προωθήσει μια λειτουργική αγορά δευτερογενών πρώτων υλών, βελτιστοποιώντας τη συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία⁶³, και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας

⁶¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640 final].

⁶² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» [COM(2023) 62 final].

⁶³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία — Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη» [COM(2020) 98 final].

που δραστηριοποιούνται στον ψηφιακό τομέα έχουν αποδείξει ότι έχουν τη δυνατότητα να ενδυναμώνουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις ώστε να συμμετάσχουν σε μια ανθρωποκεντρική ψηφιακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς και να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων του προγράμματος πολιτικής 2030 «Ψηφιακή Δεκαετία» που θεσπίστηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2022/2481⁶⁴ και της ευρωπαϊκής διακήρυξης για τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές για την ψηφιακή δεκαετία⁶⁵. Για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας αυτής της διττής μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή κοινωνία, τον Μάιο του 2021 η Επιτροπή επικαιροποίησε τη βιομηχανική στρατηγική της Ένωσης. Η στρατηγική προσδιορίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα, συμπεριλαμβανομένου του οικοσυστήματος «Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία».

- (15) Για να μπορέσει η κοινωνική οικονομία να αξιοποιήσει τις δυνατότητές της όσον αφορά τη στήριξη της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, της κοινωνικής ένταξης, της ανάπτυξης δεξιοτήτων, της εδαφικής συνοχής και της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, χρειάζεται ευνοϊκό πλαίσιο. Δεδομένου ότι η κοινωνική οικονομία επηρεάζεται από οριζόντιες και τομεακές πολιτικές και διατάξεις, ένα ευνοϊκό πλαίσιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κοινωνικής οικονομίας και τα πρόσθετα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας στην ανάπτυξή τους, τα οποία περιορίζουν το εύρος εντός του οποίου λειτουργούν παράλληλα με τις συμβατικές επιχειρήσεις. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας επιδιώκουν όχι τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας και των κερδών, αλλά τη δημιουργία θετικών κοινωνικών αποτελεσμάτων. Χρειάζονται μέτρα στήριξης και ευνοϊκά χρηματοδοτικά, διοικητικά και νομικά περιβάλλοντα που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επιχειρηματικών μοντέλων τους όσον αφορά τη διακυβέρνηση, τη διάθεση των κερδών, τις συνθήκες εργασίας και τον αντίκτυπο. Τα μέτρα αυτά τους δίνουν τη δυνατότητα, για παράδειγμα, να απασχολούν εργαζομένους που είναι λιγότερο παραγωγικοί ή να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε προσιτές τιμές. Απαιτούνται ολοκληρωμένες στρατηγικές για τον καθορισμό ευνοϊκών πλαισίων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη θέσπιση κανονιστικών μέτρων ή την εφαρμογή ή την προσαρμογή πολιτικών και πρωτοβουλιών προκειμένου να υποστηριχθεί η συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην επίτευξη των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων και στην ενίσχυση της οικονομικής και βιομηχανικής αξίας τους. Οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να παρακολουθούν την πρόοδο και να μετρούν την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών, να προβαίνουν σε προσαρμογές και βελτιώσεις ανάλογα με τις ανάγκες και, εν τέλει, να οδηγούν σε πιο αποδοτικά και πιο επιδραστικά αποτελέσματα από τον εν λόγω τομέα. Ενδέχεται να χρειαστεί να θεσπιστούν στρατηγικές σε διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό) ανάλογα με τη θεσμική οργάνωση και το θεσμικό πλαίσιο σε κάθε κράτος μέλος. Οι περιφέρειες και άλλα υποεθνικά επίπεδα θα μπορούσαν να υιοθετήσουν στρατηγικές κοινωνικής οικονομίας που συνδέονται σαφώς με τους στόχους και τις προτεραιότητες της περιφερειακής ανάπτυξης, μεγιστοποιώντας τα αμοιβαία οφέλη.

⁶⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2022/2481 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για τη θέσπιση του προγράμματος πολιτικής 2030 «Ψηφιακή Δεκαετία» (ΕΕ L 323 της 19.12.2022, σ. 4).

⁶⁵ Ευρωπαϊκή διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές για την ψηφιακή δεκαετία [COM(2022) 28 final].

- (16) Η συμμετοχή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας είναι ουσιώδης για την επιτυχή ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών κοινωνικής οικονομίας. Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη συγκροτήσει ομάδες υψηλού επιπέδου που προωθούν τον διάλογο μεταξύ των δημόσιων αρχών και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας⁶⁶. Τα δίκτυα εκπροσώπησης της κοινωνικής οικονομίας μπορούν επίσης να αποτελέσουν πλατφόρμα συλλογικής δράσης, να διευκολύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών και να δημιουργήσουν ευκαιρίες για ανάπτυξη ικανοτήτων και μάθηση από ομοτίμους.
- (17) Η δημόσια χρηματοδοτική στήριξη διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης φορέων της κοινωνικής οικονομίας. Γενικά, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους από ό,τι άλλες επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, παρότι έχουν υπάρξει μερικές βελτιώσεις, η ανάλυση των αγορών χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων αποκάλυψε μια συνεχιζόμενη αναντιστοιχία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης χρηματοδότησης για κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ευρώπη, όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση με δανειακά και ίδια κεφάλαια. Δεδομένου ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας αποσκοπούν στη δημιουργία θετικού κοινωνικού και/ή περιβαλλοντικού αντικτύπου και είναι σε θέση να διανέμουν κέρδη στους χρηματοδότες και στους ιδιοκτήτες τους μόνο σε περιορισμένο βαθμό, ή και καθόλου, δεν είναι γενικά κατάλληλοι για επενδυτές που επιδιώκουν σημαντικές οικονομικές αποδόσεις. Τα μέτρα στήριξης που είναι διαθέσιμα για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος χαρακτηρίζονται από ανομοιογένεια και διαφέρουν σημαντικά ως προς την αποτελεσματικότητά τους. Τα μέτρα ποικίλλουν από επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις έως υπηρεσίες παροχής συμβουλών και ανάπτυξης ικανοτήτων και συχνά παρέχονται από εκκολλητήρια επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, υπάρχουν ακόμη μεγάλα περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την παροχή εξατομικευμένης χρηματοδότησης για τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής ενός φορέα κοινωνικής οικονομίας, και θα μπορούσε να είναι χρήσιμη η περαιτέρω στήριξη για την κινητοποίηση ιδιωτικής χρηματοδότησης και άλλων συμπληρωματικών μέτρων με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο μίας τέτοιας προσέγγισης, προσφέρεται σε μεμονωμένους αποταμιευτές ή εργαζομένους που συμμετέχουν σε προγράμματα συνταξιοδότησης ή αποταμίευσης χρηματοδοτούμενα από τον εργοδότη η δυνατότητα να επιλέξουν ένα πρόγραμμα αποταμίευσης που επενδύει μέρος των αποταμιεύσεών τους σε μια κοινωνική επιχείρηση⁶⁷.
- (18) Η Ένωση παρέχει πολλές ευκαιρίες χρηματοδότησης για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058⁶⁸, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056⁶⁹, το Ευρωπαϊκό

⁶⁶ Για παράδειγμα, το Γαλλικό Ανώτατο Συμβούλιο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, το Ισπανικό Συμβούλιο για την Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και το Πορτογαλικό Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Οικονομίας.

⁶⁷ Για παράδειγμα, «Les Fonds Communs de Placement d'Entreprise solidaires» στη Γαλλία.

⁶⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60).

⁶⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013⁷⁰, το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/690⁷¹, το πρόγραμμα InvestEU που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523⁷² και, κατά περίπτωση, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241⁷³, παρέχουν όλα χρηματοδότηση. Η Ένωση παρέχει επίσης συμβουλευτική στήριξη μέσω της πλατφόρμας fi-compass για τον σχεδιασμό χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής. Τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών αρχών, θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν καλύτερα αυτές τις ευκαιρίες με τη θέσπιση ειδικών μέτρων για την κοινωνική οικονομία. Η τεχνική υποστήριξη⁷⁴ αποτελεί ένα ακόμη διαθέσιμο ενωσιακό μέσο για τη βελτίωση της ικανότητας των κρατών μελών να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν πολιτικές για την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας.

- (19) Η παροχή αγαθών και υπηρεσιών και η συνεργασία τόσο με τις δημόσιες αρχές όσο και με τις συμβατικές επιχειρήσεις είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, τη δημιουργία εσόδων και τη στήριξη της οικονομικής αυτάρκειας των φορέων της κοινωνικής οικονομίας. Χάρη στα περιθώρια ευελιξίας που προσφέρει το πλαίσιο των ενωσιακών κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν τις δημόσιες συμβάσεις με πιο στρατηγικό τρόπο, ορίζοντας καινοτόμα, οικολογικά και κοινωνικά κριτήρια, συμβάλλοντας τελικά σε μια πιο βιώσιμη, ανταγωνιστική και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία. Ωστόσο, οι περισσότεροι διαγωνισμοί εξακολουθούν να κατακυρώνονται αποκλειστικά και μόνο με βάση την τιμή. Δεδομένου ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν σκοπό να παρέχουν κοινωνικά και συλλογικά οφέλη και όχι υπηρεσίες στη χαμηλότερη τιμή, δυσκολεύονται να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά σε συνήθεις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, παρότι είναι σε θέση να προσφέρουν ευρύτερη προστιθέμενη αξία στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Υπάρχει επίσης περιθώριο να αυξηθεί η ικανότητα των φορέων της κοινωνικής οικονομίας να αναπτύσσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων μέσω της συστηματικότερης ενσωμάτωσης στις αξιακές αλυσίδες των συμβατικών επιχειρήσεων και της συνεργασίας μαζί τους για την από κοινού υποβολή προσφορών για δημόσιες συμβάσεις και τη δημιουργία νέων ευκαιριών στην αγορά.

⁷⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487).

⁷¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/690 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση προγράμματος για την εσωτερική αγορά, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων, τον τομέα των φυτών, των ζώων, των τροφίμων και των ζωοτροφών, και τις ευρωπαϊκές στατιστικές (Πρόγραμμα για την ενιαία αγορά) και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 99/2013, (ΕΕ) αριθ. 1287/2013, (ΕΕ) αριθ. 254/2014 και (ΕΕ) αριθ. 652/2014 (ΕΕ L 153 της 3.5.2021, σ. 1).

⁷² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

⁷³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

⁷⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

- (20) Οι δημόσιες αρχές συχνά δεν αξιοποιούν στο έπακρο το ισχύον πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις προκειμένου να υποστηρίξουν την κοινωνική οικονομία, όταν η αγορά από μόνη της δεν είναι σε θέση να επιτύχει ικανοποιητικά επίπεδα πρόσβασης στην αγορά εργασίας και κοινωνικής ένταξης, αλλά περιορίζονται σε μέτρα που εμπίπτουν στο γενικό ελάχιστο όριο και δεν κάνουν χρήση της δυνατότητας θέσπισης μέτρων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής⁷⁵ (γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία), όπως οι περιφερειακές ενισχύσεις, οι ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου και οι ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση. Όσον αφορά τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, αυτές περιορίζονται επί του παρόντος σε 200 000 EUR για διάστημα τριών ετών, αλλά οι ισχύοντες κανόνες θα λήξουν στις 31 Δεκεμβρίου 2023 και τελούν υπό αναθεώρηση. Οι κανόνες της Ένωσης που διέπουν τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος παρέχουν επίσης τη δυνατότητα έγκρισης κρατικών ενισχύσεων, αλλά οι δημόσιες αρχές συχνά δεν χρησιμοποιούν στο πλήρες αυτές τις επιλογές, ιδίως όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες στον τομέα της ένταξης των ευάλωτων ατόμων στην αγορά εργασίας.
- (21) Η φορολογική πολιτική μπορεί επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και στη διασφάλιση ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν την οικονομική δυνατότητα να λειτουργούν παράλληλα με τις συμβατικές επιχειρήσεις, δημιουργώντας ένα πιο δίκαιο επιχειρηματικό περιβάλλον, συμβάλλοντας παράλληλα στην κοινωνική ένταξη και τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση. Λίγα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει συνεκτικό φορολογικό πλαίσιο που προάγει την ανάπτυξη του εν λόγω τομέα, συμπεριλαμβανομένων φορολογικών κινήτρων προσαρμοσμένων στις ανάγκες της κοινωνικής οικονομίας, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ποικιλομορφία του και αποτρέποντας τον κατακερματισμό. Η θέσπιση ορθά σχεδιασμένων φορολογικών κινήτρων για δωρεές σε κοινωφελείς φορείς της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να τονώσει τη χρηματοδότησή τους, μεταξύ άλλων και σε διασυνοριακό επίπεδο στην Ένωση σύμφωνα με την αρχή της Συνθήκης για την απαγόρευση των διακρίσεων. Σε αρκετά κράτη μέλη εξακολουθούν να υφίστανται διοικητικοί φραγμοί όσον αφορά τις δωρεές σε κοινωφελείς φορείς από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, καθώς και έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τα έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να αναγνωριστεί ένας φορέας ως κοινωφελής. Η έκδοση τυποποιημένων εντύπων του δικαιούχου φορέα που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος θα μπορούσε να μειώσει τους διοικητικούς φραγμούς. Ως πρώτο βήμα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να παρέχουν μεταφράσεις των εθνικών εντύπων στις γλώσσες που χρησιμοποιούνται από άλλα κράτη μέλη. Ως δεύτερο βήμα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να διερευνήσουν την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων όσον αφορά την άμεση φορολογία για τις διασυνοριακές δωρεές.
- (22) Οι διαδικασίες μέτρησης και διαχείρισης του κοινωνικού αντικτύπου είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, καθώς τους επιτρέπουν να κατανοούν και να δημοσιοποιούν τον αντίκτυπό τους και να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση βάσει αντικτύπου. Η μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου περιλαμβάνει τη χρήση μετρήσεων και εργαλείων για την αποτίμηση του κοινωνικού

⁷⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

αντικτύπου μιας συγκεκριμένης παρέμβασης ή πρωτοβουλίας. Η διαχείριση του κοινωνικού αντικτύπου περιλαμβάνει την ανάπτυξη των συστημάτων, των διαδικασιών και των ικανοτήτων που χρειάζεται ένας οργανισμός για την εκ των προτέρων διαχείριση και την αύξηση του αντικτύπου του. Ωστόσο, το ευρύ φάσμα των διαθέσιμων πλαισίων και εργαλείων μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, ιδίως για τους φορείς που διαθέτουν λιγότερους πόρους. Η παρακολούθηση του κοινωνικού αντικτύπου των δημόσιων επενδύσεων καθιστά δυνατό τον δημόσιο έλεγχο, μπορεί να στηρίξει το σκεπτικό για τη χρήση των χρημάτων των φορολογουμένων για τη στήριξη φορέων ή δραστηριοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη του φαινομένου του «impact washing» (υπερεκτίμηση ή ψευδής ισχυρισμός σχετικά με τον αντίκτυπο). Οι προσεγγίσεις μέτρησης και διαχείρισης του κοινωνικού αντικτύπου που λαμβάνονται δεόντως υπόψη και οι οποίες είναι αναλογικές και προσαρμοσμένες στις ανάγκες των επιμέρους φορέων θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες στο πλαίσιο αυτό. Οι προσεγγίσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε τυποποιημένες μεθόδους και δείκτες, καθώς και σε παράγοντες όπως το μέγεθος, το στάδιο ανάπτυξης και η ποικιλομορφία των φορέων.

- (23) Η προβολή και η αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο έχει βελτιωθεί κατά την τελευταία δεκαετία. Ωστόσο, οι δυνατότητες του οικείου τομέα σε πολλές χώρες της Ένωσης παραμένουν αναξιοποίητες. Η έλλειψη συντονισμού και ανταλλαγών μεταξύ των χωρών διαιωνίζει τις διαφορές στην ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, και ως εκ τούτου τα κράτη μέλη έχουν σαφώς την ευκαιρία να επωφεληθούν από τη μάθηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Υπάρχει επίσης περιορισμένη ευαισθητοποίηση μεταξύ του ευρέος κοινού σχετικά με την κοινωνική οικονομία και τη θετική συμβολή της. Αυτό μπορεί να παρεμποδίσει την ανάπτυξη πολιτικών στήριξης και ευκαιριών στην αγορά για την κοινωνική οικονομία. Η ρύθμιση, με παράλληλη διασφάλιση ότι η νέα νομοθεσία θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, μπορεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να τους προσδώσει αυξημένη νομιμοποίηση, διευκολύνοντας την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στις αγορές. Οι εθνικές δημόσιες αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν δρομολογήσει διάφορες πρωτοβουλίες, όπως ειδικές νομικές μορφές, σήματα και καθεστώτα⁷⁶ για την κοινωνική οικονομία, καθώς και εκστρατείες επικοινωνίας μεγάλης κλίμακας, προκειμένου να αυξήσουν την κατανόηση και την προβολή της κοινωνικής οικονομίας. Άλλες επιτυχίες μεταρρυθμίσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία ειδικών υπουργικών μονάδων για την κοινωνική οικονομία και την ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών και των δημόσιων αρχών. Η ενίσχυση της προβολής της κοινωνικής οικονομίας είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη αναγνώριση του θετικού αντικτύπου της στην κοινωνία, όπως τονίζεται στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία με τη δημιουργία πύλης κοινωνικής οικονομίας.
- (24) Το να υπάρχουν ακριβή δεδομένα και στατιστικά στοιχεία είναι καίριας σημασίας για τη βελτίωση της κατανόησης των επιχειρηματικών μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων πολιτικής. Ωστόσο, υπάρχει έλλειψη αξιόπιστων δεδομένων για την κοινωνική οικονομία, μεταξύ άλλων και δεδομένων σχετικά με την οικονομική προστιθέμενη αξία και τις επιδόσεις της. Τα

⁷⁶ Τα νομικά καθεστώτα / προσόντα, τα οποία μερικές φορές αναφέρονται και ως σήματα, διαφέρουν από τις νομικές μορφές, καθώς μπορούν να υιοθετηθούν από διάφορες νομικές μορφές, συμπεριλαμβανομένων κερδοσκοπικών και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων.

υφιστάμενα δεδομένα είναι συχνά ελλιπή και δύσκολο να συγκριθούν. Για παράδειγμα, λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν επεκτείνει τα οικεία εθνικά λογιστικά συστήματα ώστε να συλλέγουν συμπληρωματικά δεδομένα (π.χ. σε δορυφορικούς λογαριασμούς) σχετικά με την κοινωνική οικονομία, παρά τη χρηματοδοτική στήριξη που διατίθεται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η κοινωνική οικονομία συνήθως δεν περιλαμβάνεται στις στατιστικές διάρθρωσης των επιχειρήσεων, για παράδειγμα όταν οι στατιστικές βασίζονται σε οικονομικά δεδομένα που παράγονται από κερδοσκοπικές επιχειρήσεις και παραδοσιακούς φορείς της κοινωνικής οικονομίας περιλαμβάνονται μόνο σε εναπομένουσες κατηγορίες. Με τη διάθεση βασικών στατιστικών στοιχείων σχετικά με το μέγεθος, το εργατικό δυναμικό, την ανάπτυξη και τις προκλήσεις της κοινωνικής οικονομίας, οι στρατηγικές και τα μέτρα που εφαρμόζονται θα είναι πιο αποτελεσματικά και καλύτερα προσαρμοσμένα στις διάφορες καταστάσεις που επικρατούν στον εν λόγω τομέα,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΣΤΟΧΟΣ

1. Σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, στόχος της παρούσας σύστασης είναι η προώθηση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της κοινωνικής ένταξης, μέσω της καθοδήγησης των κρατών μελών σχετικά με την προαγωγή ευνοϊκών πολιτικών και κανονιστικών πλαισίων για την κοινωνική οικονομία και/ή μέτρων που διευκολύνουν την ανάπτυξή της.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, Συνιστάται στα κράτη μέλη να συνεργαστούν με τα ενδιαφερόμενα μέρη για την αναγνώριση, την υποστήριξη και την αξιοποίηση της συνεισφοράς της κοινωνικής οικονομίας.

2. Η παρούσα σύσταση επιδιώκει να στηρίξει την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και να συμβάλει στην επίτευξη των τριών πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας έως το 2030.
3. Με την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, η παρούσα σύσταση επιδιώκει επίσης να προωθήσει τη δίκαιη και βιώσιμη οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη και να συμβάλει στην εδαφική συνοχή σε όλα τα κράτη μέλη.

ΟΡΙΣΜΟΣ

4. Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
  - α) «κοινωνική οικονομία»: ιδιωτικοί φορείς, ανεξάρτητοι από δημόσιες αρχές, που παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες στα μέλη τους ή στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων συνεταιρισμών, αλληλασφαλιστικών ταμείων, ενώσεων (συμπεριλαμβανομένων των φιλανθρωπικών οργανώσεων), ιδρυμάτων και κοινωνικών επιχειρήσεων που λειτουργούν σύμφωνα με τις εξής βασικές αρχές και χαρακτηριστικά:
    - την υπεροχή των ανθρώπων, καθώς και των κοινωνικών και/ή περιβαλλοντικών σκοπών έναντι του κέρδους;

- την επανεπένδυση του μεγαλύτερου μέρους των κερδών και των πλεονασμάτων για την περαιτέρω επιδίωξη των κοινωνικών και/ή περιβαλλοντικών σκοπών τους και για την άσκηση δραστηριοτήτων προς όφελος των μελών/χρηστών (στο εξής: συλλογικό συμφέρον) και/ή της κοινωνίας γενικότερα (στο εξής: γενικό συμφέρον)· και
  - τη δημοκρατική και/ή συμμετοχική διακυβέρνηση·
- β) «κοινωνική επιχείρηση»: φορέας που λειτουργεί παρέχοντας αγαθά και υπηρεσίες για την αγορά με επιχειρηματικό τρόπο και σύμφωνα με τις αρχές και τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής οικονομίας, του οποίου η εμπορική δραστηριότητα υποκινείται από κοινωνικούς και/ή περιβαλλοντικούς στόχους.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Πρόσβαση στην αγορά εργασίας

5. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν και να στηρίξουν την ειδική προστιθέμενη αξία της κοινωνικής οικονομίας διευκολύνοντας την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και προάγοντας τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας για όλους, ενισχύοντας παράλληλα τις δίκαιες συνθήκες εργασίας. Αυτό θα πρέπει να επιτελείται στο πλαίσιο της ανάκαμψης χωρίς αποκλεισμούς, όπως τονίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών, ιδίως:
- α) θεσπίζοντας ή προωθώντας πρωτοβουλίες για συμπράξεις που διασφαλίζουν τη συμμετοχή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας·
  - β) διασφαλίζοντας ότι οι δημόσιες αρχές παρέχουν επαρκή στήριξη στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας με σκοπό την καλύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας των γυναικών, των ομάδων που μειονεκτούν και υποεκπροσωπούνται (όπως οι μακροχρόνια άνεργοι, τα άτομα που πάσχουν από κακή ψυχική υγεία, οι οικονομικά μη ενεργοί, τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα με καταγωγή από οικογένειες μεταναστών ή από φυλετικές ή εθνοτικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, οι νέοι και οι ηλικιωμένοι) μέσω:
    - i. κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην αγορά εργασίας που παρέχουν απασχόληση και εξατομικευμένη στήριξη σε αυτές τις ομάδες·
    - ii. δράσης για να βοηθηθούν οι ομάδες αυτές να προετοιμαστούν για την απασχόληση αποκτώντας εργασιακή πείρα σε κοινωνικές επιχειρήσεις με σκοπό να ενταχθούν στην ανοικτή αγορά εργασίας·
  - γ) υποστηρίζοντας συνεργατικά έργα μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, τοπικών αρχών, φορέων της κοινωνικής οικονομίας και συμβατικών επιχειρήσεων για την παροχή εξατομικευμένου επαγγελματικού προσανατολισμού και ευκαιριών μάθησης και κατάρτισης σε νέους που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ). Οι ευκαιρίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν μαθητεία, προγράμματα εντατικής

επαγγελματικής εκπαίδευσης, προσωπική καθοδήγηση και συναντήσεις με πρόσωπα που λειτουργούν ως πρότυπα, και έχουν σκοπό να διευκολύνουν την ένταξη στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με την ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία·

- δ) προωθώντας την κοινωνική επιχειρηματικότητα ως μέσο για την ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και άλλων μορφών απασχόλησης, την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο και την αντιμετώπιση κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων μέσω καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων χωρίς αποκλεισμούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι για να επιτευχθεί αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν, για παράδειγμα:
- i. να διασφαλίσουν ότι οι κοινωνικοί επιχειρηματίες έχουν πρόσβαση στην κοινωνική προστασία·
  - ii. να εξετάσουν το ενδεχόμενο μείωσης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για την πρόσληψη νέων εργαζομένων·
  - iii. να εντοπίσουν, να αξιολογήσουν και να αντιμετωπίσουν δυνητικά διοικητικά μειονεκτήματα ή εμπόδια που αφορούν την έναρξη μιας κοινωνικής επιχείρησης·
- ε) σχεδιάζοντας πολιτικές και εγκρίνοντας μέτρα που προωθούν και ενσωματώνουν την ισότητα των φύλων στην κοινωνική οικονομία, για παράδειγμα μέσω:
- i. της αμφισβήτησης των κοινωνικών κανόνων και των στερεότυπων που εισάγουν διακρίσεις ως προς τις δεξιότητες των γυναικών και των ανδρών, καθώς και της υποτίμησης της εργασίας των γυναικών·
  - ii. της παροχής εξατομικευμένης στήριξης για την ενδυνάμωση των γυναικών μέσω της μείωσης του χάσματος μεταξύ των φύλων στην απασχόληση και τις αμοιβές, και της εξασφάλισης ισότιμης ηγεσίας·
  - iii. της παροχής πρόσβασης σε προγράμματα καθοδήγησης και πλαισίωσης για γυναίκες που φιλοδοξούν να ξεκινήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις και να αναλάβουν ηγετικές θέσεις σε τέτοιες επιχειρήσεις.
- στ) εξασφαλίζοντας ευνοϊκό πλαίσιο για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων στους εργαζομένους ώστε να σχηματίζονται συνεταιρισμοί εργαζομένων για την αποφυγή της απώλειας θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση της οικονομικής δραστηριότητας·
- ζ) συνεργαζόμενα με τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας για να δοθεί η δυνατότητα σε περισσότερα άτομα με αναπηρία να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα με την ανάπτυξη υποστηρικτικών τεχνολογιών·
- η) προωθώντας τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στην κοινωνική οικονομία, ώστε να διασφαλιστούν για τους εργαζομένους δίκαιες συνθήκες εργασίας, μεταξύ άλλων και δίκαιοι μισθοί, με σεβασμό για την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων.

Κοινωνική ένταξη

6. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν και να υποστηρίξουν τον ρόλο της κοινωνικής οικονομίας στην παροχή προσβάσιμων και υψηλής ποιότητας κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας και στέγασης, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, παράλληλα με τις κοινωνικές υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες για το κοινό. Για παράδειγμα, αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει:
- α) τη συνεργασία με τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο των αντίστοιχων τομέων δράσης τους κατά τη δημιουργία και την παροχή υπηρεσιών γενικού συμφέροντος·
  - β) τη συμμετοχή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στον σχεδιασμό και την παροχή ανθρωποκεντρικών κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας, όπως τονίζεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την περίθαλψη·
  - γ) τη συνεργασία με φορείς της κοινωνικής οικονομίας για τον σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας και στήριξης σε παιδιά και νέους, συμπεριλαμβανομένων παιδιών από μειονεκτούσες ομάδες, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά που θεσπίστηκε με τη σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου⁷⁷ και τη στρατηγική της Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού⁷⁸.

Δεξιότητες

7. Συνιστάται στα κράτη μέλη να υποστηρίξουν την κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την κοινωνική οικονομία, ιδίως:
- α) αξιοποιώντας τις υφιστάμενες πληροφορίες για τις δεξιότητες μέσω των οποίων παρακολουθούνται οι ανάγκες της οικονομίας και της συμβατικής αγοράς εργασίας προκειμένου να κατανοηθεί ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνική οικονομία μπορεί να συμβάλει στην προσφορά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και στον μετριασμό των ελλείψεων εργατικού δυναμικού·
  - β) διευκολύνοντας την κατάρτιση και τις δεξιότητες στην κοινωνική οικονομία μέσω:
    - i. διεξαγωγής μαθησιακών ανταλλαγών μεταξύ φορέων της κοινωνικής οικονομίας, οργανισμών κατάρτισης και συμβατικών επιχειρήσεων, με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων διαχείρισης, επιχειρηματικότητας και απασχόλησης που απαιτούνται για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση (συμπεριλαμβανομένων των κυκλικών, επισκευαστικών και ψηφιακών δεξιοτήτων)·
    - ii. επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων σε προγράμματα δια βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των ομάδων

⁷⁷ Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).

⁷⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» [COM(2021) 142 final].

μειονεκτούντων ατόμων, και διευκόλυνσης της μετάβασής τους στην ανοικτή αγορά εργασίας, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα·

- iii. ένταξης της κατάρτισης που αφορά την κοινωνική οικονομία ή παρέχεται από αυτήν στον κατάλογο των τύπων κατάρτισης που είναι επιλέξιμοι για κάλυψη από τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης⁷⁹.
- γ) δημιουργώντας ειδικά προγράμματα μαθητείας στην κοινωνική οικονομία, τα οποία στηρίζουν τους νέους, ιδίως τα άτομα που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και την προετοιμασία τους για την αγορά εργασίας και δίνουν στην κοινωνική οικονομία τη δυνατότητα να αναπτύξει ταλέντα στον εν λόγω τομέα, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας·
- δ) προωθώντας την ένταξη των δεξιοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, ιδίως σε μαθήματα επιχειρηματικότητας και δημιουργίας επιχειρήσεων, και παρέχοντας πρόσβαση σε προγράμματα καθοδήγησης και πλαισίωσης για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας και τους κοινωνικούς επιχειρηματίες·
- ε) δημιουργώντας εθνικά κέντρα ικανοτήτων για την κατάρτιση στην κοινωνική οικονομία και συμμετέχοντας σε διακρατικές πρωτοβουλίες που διευκολύνουν την πρόσβαση σε εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την κοινωνική οικονομία, για παράδειγμα μέσω συνεργασίας με παρόχους επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο καθιερωμένων φορέων, όπως τα κέντρα επαγγελματικής αριστείας που αναφέρονται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα⁸⁰.

Κοινωνική καινοτομία, βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και εδαφική συνοχή

8. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενισχύσουν τον υποστηρικτικό ρόλο που διαδραματίζουν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και σε βασικούς τομείς της τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν:
- α) προωθώντας ένα ευνοϊκό οικοσύστημα για την κοινωνική και τοποκεντρική καινοτομία μέσω διευκόλυνσης της συνεργασίας και των πρωτοβουλιών σύμπραξης μεταξύ των φορέων της κοινωνικής και της κυκλικής οικονομίας, των συμβατικών επιχειρήσεων, των παρόχων χρηματοδότησης, της τοπικής

⁷⁹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης (2022/C 243/03) (EE C 243 της 27.6.2022, σ. 26).

⁸⁰ Σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (EE C 417 της 2.12.2020, σ. 1).

αυτοδιοίκησης και άλλων ενδιαφερομένων μερών. Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να γίνει μέσω:

- i. της δημιουργίας ή της προώθησης κόμβων κοινωνικής καινοτομίας ή συνεργατικών σχηματισμών κοινωνικής και οικολογικής καινοτομίας σχεδιασμένων για την κάλυψη των τοπικών αναγκών και τη δοκιμή κοινών λύσεων·
  - ii. της συμμετοχής των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στην τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, μεταξύ άλλων με την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης·
  - iii. της συνεργασίας με εθνικά και περιφερειακά κέντρα ικανοτήτων για την κοινωνική καινοτομία με σκοπό τη δημιουργία δικτύων, την ενίσχυση των ικανοτήτων και των συνεργειών, την ανάδειξη της αποτελεσματικότητας και την ανάπτυξη βασικών εργαλείων και μεθόδων για την τόνωση της κοινωνικής καινοτομίας·
- β) διασφαλίζοντας ότι η πολιτική για την κοινωνική οικονομία συνδέεται με τη βιομηχανική πολιτική και τη μετάβαση σε μια ψηφιακή και κυκλική οικονομία·
- γ) προσαρμόζοντας τα ρυθμιστικά πλαίσια προκειμένου να υποστηριχθούν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας στην κυκλική οικονομία, για παράδειγμα διασφαλίζοντας ότι υπάρχουν τα κατάλληλα κίνητρα ώστε οι επιχειρήσεις να δωρίζουν απούλητα και επιστρεφόμενα αγαθά σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας για επισκευή και επαναχρησιμοποίηση αντί να τα καταστρέφουν καθώς επίσης τα άτομα να δωρίζουν μεταχειρισμένα αγαθά, διασφαλίζοντας ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν πρόσβαση στη ροή των αποβλήτων, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή τους σε στρατηγικές πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων και εξουσιοδοτώντας τις τράπεζες τροφίμων να συλλέγουν πλεονάσματα τροφίμων·
- δ) προωθώντας την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και οικοσυστημάτων της κοινωνικής οικονομίας σε επίπεδο κοινότητας, για παράδειγμα ενεργειακές κοινότητες, λύσεις κοινής κινητικότητας, συνεταιρισμοί ψηφιακών πλατφορμών, παροχή φροντίδας, γεωργικοί συνεταιρισμοί και τοπικές βραχείες αλυσίδες και αγορές τροφίμων, ώστε οι πολίτες να έχουν πρόσβαση σε τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες·
- ε) ενισχύοντας την πρόσβαση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε ψηφιακά εργαλεία και νέες τεχνολογίες όπως οι τεχνολογίες ανοικτής πηγής, τα μαζικά δεδομένα ή η τεχνητή νοημοσύνη.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΥΝΟΪΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

9. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αναπτύξουν πολιτικά και κανονιστικά πλαίσια που καθιστούν δυνατή και στηρίζουν την κοινωνική οικονομία. Για τον σκοπό αυτόν, παροτρύνονται να σχεδιάσουν και να αναπτύξουν ολοκληρωμένες στρατηγικές που αναγνωρίζουν και τονώνουν την κοινωνική οικονομία, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Ένωσης για την κοινωνική οικονομία και άλλες κατευθύνσεις πολιτικής

της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν τις συστάσεις που περιγράφονται στις παραγράφους 13 έως 21 κατά τη διαμόρφωση των εν λόγω στρατηγικών.

10. Συνιστάται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς διαβούλευσης και διαλόγου μεταξύ των δημόσιων αρχών και των οργανώσεων που εκπροσωπούν την κοινωνική οικονομία. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη σύσταση ομάδων υψηλού επιπέδου και την υποστήριξη της εμφάνισης και της ανάπτυξης αντιπροσωπευτικών δικτύων κοινωνικής οικονομίας.
11. Στις στρατηγικές που αναφέρονται στην παράγραφο 9, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναγνωρίσουν τις βασικές αρχές, τα χαρακτηριστικά και το πεδίο εφαρμογής της κοινωνικής οικονομίας, και να αποδεχτούν ότι οι σχετικοί φορείς μπορούν να λάβουν διάφορες νομικές μορφές και καθεστώτα και ότι είναι ειδικά προσαρμοσμένοι σε διαφορετικές εθνικές, περιφερειακές και τοπικές νομοθεσίες και πρακτικές.
12. Συνιστάται στα κράτη μέλη να επενδύσουν στην ανάπτυξη της κατανόησης της κοινωνικής οικονομίας από τους δημόσιους υπαλλήλους και τις δημόσιες αρχές τους μέσω προγραμμάτων κατάρτισης και διακρατικών και/ή διαπεριφερειακών πρωτοβουλιών ανάπτυξης ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg Europe που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸¹. Οι πρωτοβουλίες θα πρέπει να εστιάζουν στη μάθηση από ομοτίμους και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, με ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει το έργο αυτό, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 22 στοιχείο α) σημείο iii).

Πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση

13. Συνιστάται στα κράτη μέλη να δημιουργήσουν ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνική χρηματοδότηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ιδίως:
  - α) χαρτογραφώντας τις δομές χρηματοδότησης για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, τους ενδιάμεσους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και τις οργανώσεις υποστήριξης, καθώς επίσης αξιολογώντας τις ανάγκες τους και την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων καθεστώτων στήριξης·
  - β) διασφαλίζοντας ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση στο κατάλληλο στάδιο της ανάπτυξής τους και προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων επιχορηγήσεων και άλλων επιδοτήσεων, χρηματοδότησης μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου για την προλειτουργική φάση και τη φάση εκκίνησης, ή δανεισμού, χρηματοδότησης μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου ή ενδιάμεσης χρηματοδότησης κατά τη φάση επέκτασης, καθώς και καινοτόμων

⁸¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 94).

συστημάτων χρηματοδότησης, όπως οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, οι πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης και συνδυασμοί διαφορετικών τύπων χρηματοδοτικών μέσων ή επιχορηγήσεων και χρηματοδοτικών μέσων·

- γ) προωθώντας την πρόσβαση ιδιωτών επενδυτών σε βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, τομείς, προϊόντα και υπηρεσίες που βασίζονται στην κοινωνική οικονομία ή υποστηρίζονται από αυτήν·
- δ) αξιολογώντας τα κριτήρια πρόσβασης σε προγράμματα δημόσιας χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απευθύνονται σε συμβατικές επιχειρήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν δημιουργούν αδικαιολόγητους φραγμούς για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας·
- ε) κινητοποιώντας ιδιωτική χρηματοδότηση με τη διάθεση συστημάτων δημόσιων εγγυήσεων, κατά περίπτωση, προκειμένου να παροτρυνθούν εξειδικευμένοι και γενικοί φορείς χρηματοδότησης να χρηματοδοτήσουν φορείς της κοινωνικής οικονομίας·
- στ) ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των φορέων της κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα που έχουν οι συμβατικοί ιδιωτικοί φορείς χρηματοδότησης να προσφέρουν εξατομικευμένη χρηματοδοτική στήριξη·
- ζ) διευκολύνοντας την πρόσβαση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στη στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης και της επενδυτικής ετοιμότητας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, για παράδειγμα μέσω προγραμμάτων στήριξης της ευαισθητοποίησης για τα βασικά εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, τους επιταχυντές και άλλους οργανισμούς στήριξης, ώστε να επεκτείνουν τη στήριξη που προσφέρουν στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων ευκαιριών ανάπτυξης ικανοτήτων για τους διαχειριστές φορέων της κοινωνικής οικονομίας·
- η) παρέχοντας ειδική χρηματοδοτική στήριξη και ανάπτυξη ικανοτήτων για τη διευκόλυνση των μεταβιβάσεων επιχειρήσεων σε συνεταιρισμούς εργαζομένων·
- θ) προσφέροντας προγράμματα που αυξάνουν τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, για παράδειγμα παρέχοντας σε μεμονωμένους αποταμιευτές ή εργαζομένους που συμμετέχουν σε προγράμματα συνταξιοδότησης ή αποταμίευσης χρηματοδοτούμενα από τον εργοδότη, τη δυνατότητα επιλογής ενός προγράμματος που επενδύει μέρος των κεφαλαίων σε μια κοινωνική επιχείρηση·
- ι) αξιοποιώντας όσο το δυνατόν περισσότερο τη χρηματοδότηση που διατίθεται στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής, της συνιστώσας κράτους μέλους του προγράμματος InvestEU, του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, παρόμοιων προγραμμάτων και άλλων εθνικών και περιφερειακών πόρων, με την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών ειδικά σχεδιασμένων για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας·

- ια) χρησιμοποιώντας τις συμβουλευτικές υπηρεσίες της πλατφόρμας fi-compass σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης της Ένωσης για την ανάπτυξη επιστρεπτών χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής.

Πρόσβαση στις αγορές και τις δημόσιες συμβάσεις

14. Συνιστάται στα κράτη μέλη να παροτρύνουν τις αναθέτουσες αρχές τους να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες με στρατηγικό τρόπο και να επιδιώκουν τη διασφάλιση κοινωνικού αντικτύπου και την υποστήριξη της κοινωνικής καινοτομίας. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να αξιοποιούν πλήρως τα εργαλεία που διατίθενται βάσει των κανόνων της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η προώθηση της υιοθέτησης κοινωνικά υπεύθυνων και καινοτόμων λύσεων κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων μπορεί να περιλαμβάνει διάφορα είδη εργαλείων πολιτικής, μεταξύ των οποίων:
- α) η υιοθέτηση πολιτικών κατευθύνσεων και στρατηγικών για τις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων πιθανών επίσημων στόχων, με την υποστήριξη της ηγεσίας και με δέσμευση από το πολιτικό επίπεδο έως τους βασικούς φορείς λήψης αποφάσεων και τους διαχειριστές του προϋπολογισμού·
  - β) η παροχή καθοδήγησης στο/στα κατάλληλο/-α διοικητικό/-ά επίπεδο/-α·
  - γ) η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των επιχειρήσεων σχετικά με την προστιθέμενη αξία των κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων και η διάθεση εμπειρογνώσιας στις αναθέτουσες αρχές και στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας·
  - δ) η παρότρυνση των αναθετουσών αρχών να αναφέρουν στα τεύχη δημοπράτησης συγκεκριμένες υποχρεώσεις δυνάμει του κοινωνικού και εργατικού δικαίου και των συλλογικών συμβάσεων που ισχύουν για τη σύμβαση⁸², να ζητούν από τους προσφέροντες να επιβεβαιώσουν τη συμμόρφωσή τους, και να θεσπίσουν μέτρα παρακολούθησης·
  - ε) η προώθηση διαρθρωμένου και διαφανούς διαλόγου χωρίς διακρίσεις με την κοινωνική οικονομία και άλλους ενδιαφερομένους φορείς για τον σχεδιασμό μιας κοινωνικά υπεύθυνης στρατηγικής για τις δημόσιες συμβάσεις.
15. Κατ' ουσία, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αξιοποιήσουν καλύτερα τις ευέλικτες διατάξεις του υφιστάμενου νομικού πλαισίου της Ένωσης για να

⁸² Άρθρο 30 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 094 της 28.3.2014, σ. 1)· άρθρο 18 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 094 της 28.3.2014, σ. 65)· και άρθρο 36 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 094 της 28.3.2014, σ. 243).

βοηθήσουν τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά, για παράδειγμα:

- α) προωθώντας τον διάλογο στο πλαίσιο της αγοράς, ιδίως με τη διεξαγωγή διαφανών προκαταρκτικών διαβουλεύσεων χωρίς αποκλεισμούς στην αγορά με στοχευμένο φάσμα δυνητικών προμηθευτών·
- β) παραχωρώντας κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες δημόσιων προμηθειών σε κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην αγορά εργασίας ή σε φορείς που απασχολούν τουλάχιστον κατά 30 % άτομα με αναπηρία ή εργαζομένους σε μειονεκτική θέση σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, τα άρθρα 20 και 77 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και τα άρθρα 38 και 94 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ·
- γ) καθορίζοντας αναλογικά κριτήρια επιλογής χωρίς αποκλεισμούς, τα οποία δίνουν σε μικρές και καινοτόμες κοινωνικές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να υποβάλλουν προσφορές για τη σύναψη συμβάσεων·
- δ) εγκαταλείποντας τη λογική της χαμηλότερης τιμής μέσω της χρήσης κοινωνικών κριτηρίων ανάθεσης σε αρμονία με τον κανόνα της «πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς» καθώς και κοινωνικών συμβατικών ρητρών, και καθορίζοντας απαιτήσεις επιδόσεων ή λειτουργικές απαιτήσεις σε διάφορα στάδια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων τεχνικών προδιαγραφών·
- ε) υποδιαιρώντας τις συμβάσεις σε παρτίδες, σύμφωνα με το άρθρο 46 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 65 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, μεταξύ άλλων με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των συμβατικών επιχειρήσεων και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, και με τη χρήση απλουστευμένων καθεστώτων, ιδίως για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, ώστε να καταστεί η διαδικασία πιο προσιτή στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας·
- στ) απαιτώντας ειδικά σήματα στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, όταν προτίθενται να αγοράσουν εργασίες, προμήθειες ή υπηρεσίες με ειδικά κοινωνικά ή περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, σύμφωνα με το άρθρο 43 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 61 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

16. Για να βοηθηθούν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας να επεκτείνουν την εμβέλειά τους, συνιστάται στα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και των συμβατικών επιχειρήσεων, ιδίως:

- α) ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κοινωνική προστιθέμενη αξία μέσω της προώθησης βέλτιστων πρακτικών που παροτρύνουν τις συμβατικές επιχειρήσεις να εντάξουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις στις μακροπρόθεσμες αλυσίδες εφοδιασμού και αξίας τους και τους καταναλωτές να αγοράζουν αγαθά και/ή υπηρεσίες που παράγονται από φορείς της κοινωνικής οικονομίας, προσπάθεια που είναι γνωστή και ως κίνημα για «κοινωνικές αγορές»·

- β) ενισχύοντας την παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης, αντιστοίχισης και διευκόλυνσης για να βοηθηθούν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας να αναπτύξουν μακροπρόθεσμες συμπράξεις με την ευρύτερη επιχειρηματική κοινότητα·
- γ) προωθώντας και υποστηρίζοντας τους εργαζόμενους σε κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης στην αγορά εργασίας προκειμένου να συνεργάζονται με συμβατικές επιχειρήσεις, ώστε να αποκτήσουν πείρα στην ανοικτή αγορά εργασίας·
- δ) βοηθώντας τους φορείς και τους επιχειρηματίες της κοινωνικής οικονομίας να αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τις νέες τεχνολογίες για την πρόσβαση στις ιδιωτικές αγορές μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, συνεργατικών χώρων και ψηφιακών κοινών πόρων που βασίζονται στην κοινωνική οικονομία.

Κρατική ενίσχυση

17. Όταν ένα σχεδιαζόμενο μέτρο στήριξης της κοινωνικής οικονομίας συνιστά κρατική ενίσχυση και με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων, συνιστάται στα κράτη μέλη να κάνουν πλήρη χρήση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014, των κανόνων για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος και του κανόνα de minimis:

- α) αξιοποιώντας τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, ιδίως:
  - i. εξετάζοντας το ενδεχόμενο χορήγησης επενδυτικών ενισχύσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), για παράδειγμα για την αγορά στοιχείων ενεργητικού σε κοινωνικές υποδομές σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·
  - ii. αξιοποιώντας στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις διατάξεις που επιτρέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε ΜΜΕ σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 21α του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, για παράδειγμα με τη σύσταση επενδυτικών ταμείων με τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών για την ειδική στήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων και την παροχή φορολογικών κινήτρων σε ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα τα οποία παρέχουν άμεσα ή έμμεσα χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου στις επιλέξιμες επιχειρήσεις·
  - iii. εξετάζοντας το ενδεχόμενο χορήγησης ενισχύσεων εκκίνησης που επιτρέπουν σε μικρές, μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο νέες επιχειρήσεις να λάβουν διάφορα μέσα ενίσχυσης, όπως δάνεια με ευνοϊκούς όρους, εγγυήσεις με επιδοτούμενα ασφάλιστρα ή επιχορηγήσεις σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·
  - iv. επενδύοντας στο ανθρώπινο δυναμικό με τη θέσπιση καθεστώτων ενισχύσεων για την επανένταξη στην αγορά εργασίας εργαζομένων σε μειονεκτική ή ιδιαίτερα μειονεκτική θέση σύμφωνα με τα άρθρα 32 και 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·

- v. διευκολύνοντας την πλήρη ένταξη των εργαζομένων με αναπηρία σε όλα τα είδη επιχειρήσεων με τη στήριξη ειδικών επιδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιδότησης μισθού, σε επιχειρήσεις σύμφωνα με τα άρθρα 33 και 34 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·
  - vi. στηρίζοντας την κατασκευή ή την αναβάθμιση τοπικών υποδομών, που μπορεί να περιλαμβάνουν τοπικές κοινωνικές υποδομές, με τη χορήγηση ενίσχυσης για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του επενδυτικού κόστους και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης σύμφωνα με το άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·
- β) σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, συνιστάται στα κράτη μέλη να διερευνήσουν ποιες υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς της κοινωνικής οικονομίας θα μπορούσαν να οριστούν και να χρηματοδοτηθούν ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, για παράδειγμα στον τομέα της ένταξης των ευάλωτων ατόμων στην εργασία, στην κοινωνική στέγαση ή σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες όπως η φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων ή των ατόμων με αναπηρία. Η αποζημίωση για υπηρεσίες που ανταποκρίνονται σε κοινωνικές ανάγκες μπορεί ακόμη και να εξαιρείται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από την υποχρέωση κοινοποίησης, ανεξάρτητα από το ύψος της ληφθείσας αντιστάθμισης, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 (2012/21/ΕΕ)⁸³.
- γ) χρησιμοποιώντας το πεδίο εφαρμογής που είναι διαθέσιμο για τη χορήγηση διαφανών ποσών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

Φορολογία

18. Με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, συνιστάται στα κράτη μέλη:
- α) να διασφαλίσουν ότι τα φορολογικά συστήματα δεν παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και να αξιολογήσουν εάν τα φορολογικά συστήματα προωθούν επαρκώς την ανάπτυξή της·
  - β) να εξετάσουν το ενδεχόμενο χορήγησης φορολογικών κινήτρων για τον οικείο τομέα, εάν δεν έχουν ήδη χορηγηθεί, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν θέσει για την κοινωνική πολιτική και τις τρέχουσες πρακτικές σε όλα τα κράτη μέλη και σε αρμονία με το ενωσιακό δίκαιο, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν:
    - i. απαλλαγές από τον φόρο εταιρειών για τα κέρδη που παρακρατούνται από φορείς της κοινωνικής οικονομίας·

⁸³ Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 7 της 11.1.2012, σ. 3).

- ii. κίνητρα στο πλαίσιο της φορολογίας εισοδήματος με τη μορφή εκπτώσεων ή πιστώσεων φόρου που χορηγούνται σε ιδιώτες και/ή θεσμικούς δωρητές ή σύστημα προσδιορισμού σύμφωνα με το οποίο οι φορολογούμενοι μπορούν να αναφέρουν στη φορολογική τους αρχή το καθορισμένο ποσοστό του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος που θα πρέπει να αποδοθεί σε κοινωφελείς φορείς·
  - iii. φορολογικές απαλλαγές για τα επιδόματα ανεργίας που λαμβάνονται ως κατ' αποκοπή πληρωμή για τη διευκόλυνση των μεταβιβάσεων επιχειρήσεων σε συνεταιρισμούς εργαζομένων·
- γ) να επανεξετάσουν την τις δαπάνες φορολογικής συμμόρφωσης που βαρύνουν τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας και, όπου είναι δυνατόν, να τις μειώσουν·
  - δ) να διευκολύνουν τη συμμόρφωση σε πρακτικό επίπεδο για τις διασυνοριακές δωρεές σε κοινωφελείς φορείς για φορολογικούς σκοπούς, για παράδειγμα με την έκδοση τυποποιημένου εντύπου του δικαιούχου φορέα που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος όσον αφορά το ποσό της δωρεάς, στο οποίο προσδιορίζεται τόσο ο λήπτης όσο και ο δωρητής·
  - ε) να διασφαλίσουν ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού ή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι σχετικές διοικητικές διαδικασίες είναι αποτελεσματικές και αναλογικές.

Μέτρηση και διαχείριση του κοινωνικού αντικτύπου

19. Σύμφωνα με τις δράσεις της Επιτροπής που αναφέρονται στην παράγραφο 22 στοιχείο α) σημείο ν), συνιστάται στα κράτη μέλη να στηρίζουν την υιοθέτηση πρακτικών μέτρησης και διαχείρισης του αντικτύπου, ιδίως:
- α) ενσωματώνοντας πρακτικές και μεθοδολογίες μέτρησης και διαχείρισης του κοινωνικού αντικτύπου στα εθνικά πλαίσια πολιτικής και προγράμματα που συνδέονται με την κοινωνική οικονομία·
  - β) παρέχοντας εξατομικευμένη στήριξη βάσει ορθών πρακτικών ώστε να βοηθηθούν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας να υιοθετήσουν απλές και πρακτικές μεθοδολογίες μέτρησης και διαχείρισης του αντικτύπου οι οποίες βελτιώνουν τα αποτελέσματά τους, αποδεικνύουν τον κοινωνικό τους αντίκτυπο και διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση βάσει αντικτύπου·
  - γ) παροτρύνοντας του φορείς της κοινωνικής οικονομίας να μετρούν τον αντίκτυπό τους με την ανάπτυξη ικανοτήτων μέσω ειδικής χρηματοδότησης και να χρησιμοποιούν μέρος του δημόσιου χρήματος που λαμβάνουν (επιχορηγήσεις ή συμβάσεις) για τη μέτρηση του κοινωνικού τους αντικτύπου.

Προβολή και αναγνώριση

20. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κοινωνική οικονομία και τον τρόπο με τον οποίο αυτή συμβάλλει στην επίτευξη κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων, ιδίως:
- α) θεσπίζοντας ή προσαρμόζοντας ειδικές νομικές μορφές, νομικά καθεστώτα, σήματα και/ή συστήματα πιστοποίησης για την κοινωνική οικονομία, βάσει αξιολογήσεων της δυνητικής προστιθέμενης αξίας τους, καθώς επίσης εξετάζοντας το ενδεχόμενο εθελοντικής αμοιβαίας αναγνώρισης σημάτων και πιστοποιήσεων που χρησιμοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη. Στις αξιολογήσεις αυτές θα πρέπει να εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο μπορούν να βελτιώσουν την κατανόηση του οικείου τομέα και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του παρέχοντας πρόσβαση σε συγκεκριμένα πλεονεκτήματα (όπως φορολογικά κίνητρα ή ευελιξία σε συγκεκριμένες διαδικασίες υποβολής προσφορών / σύναψης συμβάσεων). Η Επιτροπή θα υποστηρίξει το έργο αυτό, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 22 στοιχείο α) σημείο vi)·
  - β) διοργανώνοντας και χρηματοδοτώντας εκστρατείες επικοινωνίας και εκδηλώσεων ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης σχετικά με την κοινωνική οικονομία, μεταξύ άλλων για τις νεότερες γενιές, σε συνεργασία με τα αρμόδια επίπεδα διακυβέρνησης και άλλα θεσμικά όργανα (π.χ. πανεπιστήμια)·
  - γ) διαδίδοντας επιτυχημένες πιλοτικές πρωτοβουλίες και ορθές πρακτικές υπό την καθοδήγηση φορέων της κοινωνικής οικονομίας, προωθώντας δράσεις για την αναπαραγωγή και την κλιμάκωση αυτής της ορθής πρακτικής μέσω δικτύων κοινωνικής οικονομίας και μέσω δημόσιας επικοινωνίας.
21. Συνιστάται στα κράτη μέλη να παρακολουθούν την ανάπτυξη και τις επιδόσεις της κοινωνικής οικονομίας μέσω της τόνωσης της έρευνας και της συλλογής στατιστικών στοιχείων και ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, ιδίως:
- α) αξιοποιώντας όσο το δυνατόν καλύτερα τη διαθέσιμη στήριξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επέκταση των εθνικών λογιστικών συστημάτων τους με σκοπό τη συλλογή συμπληρωματικών και συγκρίσιμων δεδομένων (δορυφορικοί λογαριασμοί) και τις βασικές έρευνες για τα νοικοκυριά (όπως η έρευνα εργατικού δυναμικού και οι έρευνες που παρέχουν στοιχεία για τις στατιστικές EU-SILC) με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη συμμετοχή στην κοινωνική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων αναλυτικών δεδομένων για το φύλο και την ηλικία (και, όπου είναι εφικτό, άλλων αναλύσεων) προκειμένου να κατανοηθεί ο αντίκτυπος στη δημιουργία θέσεων εργασίας·
  - β) προωθώντας τη συνεργασία για την ανάπτυξη στατιστικών μεταξύ των δημόσιων αρχών, των ερευνητικών οργανισμών και της κοινωνικής οικονομίας, με παράλληλη επέκταση του φάσματος των πηγών πληροφοριών, όπως μητρώα, διοικητικά δεδομένα, έρευνες και απογραφή για τη συλλογή ακριβών δεδομένων·
  - γ) υποστηρίζοντας την ακαδημαϊκή και ανεξάρτητη έρευνα σε θέματα κοινωνικής οικονομίας.

ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

22. Το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να στηρίζει την εφαρμογή της παρούσας σύστασης μέσω συνεργασίας με τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη ευνοϊκών πολιτικών και κανονιστικών πλαισίων για την κοινωνική οικονομία. Ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται τα εξής:
- α) υλοποίηση των πρωτοβουλιών που εξαγγέλθηκαν στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, οι οποίες περιλαμβάνουν:
    - i. δημιουργία και διατήρηση της πύλης κοινωνικής οικονομίας της ΕΕ, ενός σαφούς σημείου εισόδου όπου οι ενδιαφερόμενοι φορείς της κοινωνικής οικονομίας θα μπορούν να βρουν πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση, τις πολιτικές, τα δίκτυα / τις πλατφόρμες και τις πρωτοβουλίες της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων·
    - ii. δημοσίευση ανάλυσης σχετικά με τα υφιστάμενα φορολογικά πλαίσια για την κοινωνική οικονομία και τη φορολογική μεταχείριση των διασυννοριακών δωρεών σε κοινωφελείς φορείς και σχετικά με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων·
    - iii. διευκόλυνση των ευκαιριών μάθησης από ομοτίμους για δημόσιους υπαλλήλους σε θέματα που σχετίζονται με την κοινωνική οικονομία μέσω της διοργάνωσης διαδικτυακών σεμιναρίων και εργαστηρίων. Οι εκδηλώσεις αυτές θα μπορούσαν να βασίζονται σε έργα καταγραφής και στη συλλογή και ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε διάφορους τομείς πολιτικής που σχετίζονται με τον οικείο τομέα, ώστε οι συμμετέχοντες να είναι σε θέση να ανταλλάσσουν γνώσεις και να προσδιορίζουν επιτυχείς στρατηγικές. Οι εκδηλώσεις αυτές θα μπορούσαν επίσης να χρησιμεύσουν ως ευκαιρία για τακτικές ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και μάθηση από ομοτίμους μεταξύ συντονιστών της κοινωνικής οικονομίας από τα κράτη μέλη·
    - iv. συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων σχετικά με τη λειτουργία της κοινωνικής οικονομίας στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της έρευνας στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-2024⁸⁴.
    - v. στήριξη για την ανάπτυξη της μέτρησης και της διαχείρισης του κοινωνικού αντικτύπου μέσω της καταγραφής και της επανεξέτασης των υφιστάμενων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές αυτές ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις ικανότητες των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, με σκοπό τη

⁸⁴

Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 2022, για την έγκριση του προγράμματος εργασίας για την περίοδο 2023-2024 στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» – του προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία και για τη χρηματοδότησή του [C(2022) 7550 final].

βελτίωση της κατανόησης και τη διευκόλυνση της υιοθέτησής τους⁸⁵. Οι εργασίες αυτές θα διεξαχθούν σε στενή διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα αποσκοπούν στην ανάπτυξη απλών τυποποιημένων μεθοδολογιών με τις οποίες οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας θα είναι σε θέση να αξιολογούν και να αποδεικνύουν τον κοινωνικό τους αντίκτυπο.

- vi. εκπόνηση μελέτης σχετικά με τα εθνικά σήματα και τα συστήματα πιστοποίησης της κοινωνικής οικονομίας, η οποία θα καταγράφει τις τρέχουσες πρωτοβουλίες, θα εντοπίζει ορθές πρακτικές, κοινά χαρακτηριστικά και κριτήρια και θα παρέχει στα κράτη μέλη μια κοινή προσέγγιση και καθοδήγηση, με σκοπό την εθελοντική αμοιβαία αναγνώριση·
  - vii. παροχή τεχνικής υποστήριξης στα κράτη μέλη για μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής οικονομίας τόσο σε διμερή όσο και σε πολυκρατική βάση·
  - viii. ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας μέσω του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ικανοτήτων για την Κοινωνική Καινοτομία, του Ευρωπαϊκού Διαγωνισμού Κοινωνικής Καινοτομίας και του μελλοντικού δικτύου κοινωνικών επιχειρηματιών και φορέων καινοτομίας που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά·
  - ix. στήριξη της από κοινού υλοποίησης της οδού μετάβασης του βιομηχανικού οικοσυστήματος «Εγγύτητα και κοινωνική οικονομία»⁸⁶ μέσω συγκέντρωσης των δεσμεύσεων που αναλαμβάνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη και διευκόλυνσης της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών του οικοσυστήματος για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση·
  - x. συνέχιση της βελτίωσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τις κοινωνικές επιχειρήσεις και άλλους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, για παράδειγμα μέσω των χρηματοπιστωτικών προϊόντων στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU·
  - xi. χρήση κοινωνικά υπεύθυνων πρακτικών σύναψης συμβάσεων στις διαδικασίες υποβολής προσφορών της Επιτροπής·
  - xii. παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδίου·
- β) παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης·
- γ) με βάση τις εκθέσεις των κρατών μελών που αναφέρονται στην παράγραφο 26, εκπόνηση έκθεσης για την αξιολόγηση των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν

⁸⁵ Η Επιτροπή, από κοινού με τον ΟΟΣΑ, θα δημοσιεύσει έκθεση που θα προσδιορίζει και θα αποκαλύπτει προσαρμοσμένες προσεγγίσεις που έχουν ήδη ελεγχθεί από τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρώπη, και θα εξετάζει τον σκοπό, το πεδίο εφαρμογής και τα κύρια χαρακτηριστικά τους παραθέτοντας παραδείγματα ορθών πρακτικών.

⁸⁶ Έκθεση [«Οδός μετάβασης για την εγγύτητα και την κοινωνική οικονομία»](#).

σε εφαρμογή της παρούσας σύστασης, η οποία θα υποβληθεί προς συζήτηση στην Επιτροπή Απασχόλησης και στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

23. Συνιστάται στα κράτη μέλη να εγκρίνουν ή να επικαιροποιήσουν τις στρατηγικές τους για την κοινωνική οικονομία εντός 18 μηνών από την έκδοση της παρούσας σύστασης.
24. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή της παρούσας σύστασης, συνιστάται στα κράτη μέλη να επανεξετάσουν και να βελτιώσουν τις διοικητικές και θεσμικές δομές τους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, για παράδειγμα:
- α) δημιουργώντας «υπηρεσία μίας στάσης» για την παροχή εξορθολογισμένης και κατάλληλης στήριξης στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς όπως η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και άλλες μορφές στήριξης·
  - β) δημιουργώντας τοπικά και/ή περιφερειακά σημεία επαφής για την κοινωνική οικονομία που διαδραματίζουν τον ρόλο πρεσβευτών της κοινωνικής οικονομίας και προωθούν τον εν λόγω τομέα, διασφαλίζουν την παροχή στήριξης από ομοτίμους, διευκολύνουν την πρόσβαση σε ενωσιακή και εθνική χρηματοδότηση και συνεργάζονται με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές που διαχειρίζονται ενωσιακά κονδύλια·
  - γ) ορίζοντας συντονιστές κοινωνικής οικονομίας στα εθνικά δημόσια ιδρύματα. Οι εν λόγω συντονιστές θα πρέπει να έχουν σαφή εντολή, σαφείς αρμοδιότητες και επαρκείς πόρους ώστε να διασφαλίζεται με αποτελεσματικό τρόπο ο συντονισμός και η παρακολούθηση της σύστασης καθώς και η συνέπεια στη χάραξη πολιτικής σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες και με τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.
25. Συνιστάται στα κράτη μέλη να παρακολουθούν και να αξιολογούν σε εθνικό επίπεδο την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, μεταξύ άλλων μέσω τακτικού διαλόγου με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας με σκοπό την πληροφόρηση, την παροχή συμβουλών και την πλαισίωση για την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και την εφαρμογή των στρατηγικών τους για την κοινωνική οικονομία.
26. Συνιστάται επίσης στα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο που έχουν σημειώσει στην εφαρμογή της σύστασης το αργότερο τέσσερα έτη μετά την έκδοσή της, καθώς και επόμενη έκθεση μετά την πάροδο άλλων πέντε ετών.

Στρασβούργο,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*